

**TOIMINTAKERTOMUS
JA TILINPÄÄTÖS
1997**

**Suomen Ammattiliittojen
Keskusjärjestö SAK ry**

**TOIMINTAKERTOMUS
JA TILINPÄÄTÖS
1997**

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Siltasaarenkatu 3 A, PL 157, 00531 HELSINKI
Puhelin (09) 772 11
Telekopio (09) 7721 447

Toimitus
Auli Alander
Tekstin valmistus
Leila Hartonen
Monistus
Irmeli Kivivuori

ISBN 951-714-187-4
ISSN 0786-2288

Helsinki 1998

SISÄLYS

YLEISKATSAUS.....	1
HALLINTOELINTEN KOKOUKSET.....	3
SAK:N VALTUUSTO.....	3
Sääntömääräinen kevätkokous ja juhlaistunto.....	3
Sääntömääräinen syyskokous.....	3
SAK:N HALLITUS.....	3
Työmarkkinapolitiikka.....	3
SAK:n toiminnan kehittäminen.....	4
Kannanotot.....	4
Sopimukset.....	4
YHTEISKUNTAPOLIITTINEN TOIMINTA.....	5
TALOUSPOLITIikka.....	5
Talous- ja rahaliitto Emu.....	5
Palkkapolitiikka.....	6
Työvoima- ja koulutuspolitiikka.....	6
SOSIAALIPOLIITIikka.....	6
Hyvinvointivaltion tulevaisuus.....	6
Eläketurva.....	7
Työttömyysturva.....	7
Tapaturmavakuutus.....	7
Ryhmähenkivakuutus.....	7
Perhepolitiikka ja palvelut.....	8
Tutkimus- ja selvitystyö.....	8
TYÖYMPÄRISTÖTOIMINTA.....	9
Tulopoliittinen sopimus.....	9
Keskusjärjestösopimukset.....	9
Työsopimuslakikomitean työ.....	10
Epätyypilliset työsuhteet.....	10
Työsuojelu ja työterveyshuolto.....	11
Tasa-arvon edistäminen.....	11
Tasa-arvokoulutus.....	12
Työelämän tutkimus.....	12
Tuottavuusasiat.....	13
Rationalisointineuvottelukunnat.....	1 ⁴
KANSAINVÄLINEN TOIMINTA.....	14
Euroopan yhdentyminen ja EAY.....	1 ⁴
Pohjoismainen yhteistyö.....	15
Lähialueyhteistyö.....	15
Muu kansainvälinen edunvalvonta.....	15
Kansainvälinen työjärjestö ILO.....	16
Kansainvälinen tiedotus.....	16
Tietopalvelu.....	17

JASENPALVELUTOIMINTA	17
VIESTINTÄ	17
Ulkoinen tiedotus	17
Radio- ja TV-ohjelmat	18
Tutkimukset	18
Julkaisutoiminta	18
Viestintäkoulutus	19
Palkansaajalehtien yhteistyö	19
Yhteiskuntavaikuttaminen	19
JÄRJESTÖTEHTÄVÄT	19
Aluetoiminnan kehittäminen	19
Järjestövaliokunta	19
Nuoret	20
Ruotsinkielinen sihteeristö	20
Projektit	20
Sisäinen koulutus	21
SAK:n kehittämiskeskus	21
SAK:n koulutiedotus	24
Tutkimustoiminta	24
SAK:n kulttuuritoiminta	24
PALKKATYÖLÄINEN	24
LÖNTAGAREN	25
TALOUS- JA SISÄISET PALVELUTOIMINNAT	26
TALOUSASIA	26
Tulos	26
Jäsenmaksutuotto	26
Sijoitukset	26
TOIMISTO- JA SISÄISET PALVELUT	42
Tietohallinto	42
HENKILÖSTÖ	43
HALLINTOELIMET	45
VALTUUSTON JÄSENET	45
SAK:N HALLITUKSEN JÄSENET 1997	48
TILINTARKASTAJAT	49
JOHTORYHMÄ	49
Työvaliokunta	49
Yt-neuvottelukunta	49
Työpaikkatoimikunta 1997	50
JÄSENYTYDET JA OSAKKUUDET	52
ANNETUT LAUSUNNOT	52
ALLMÄN ÖVERSIKT	56
Svenska sekretariatet	57
LÖNTAGAREN 1997	57

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

YLEISKATSAUS

SAK:n perustamisesta tuli 15.4.1997 kuluiseksi täydet 90 vuotta. Juhlavuoden monissa tapahtumissa korostettiin SAK:n roolia suomalaisen yhteiskunnan rakentajana ja samalla käytiin keskustelua ajankohtaisista edunvalvonta-asioista ja tulevaisuuden haasteista.

Suomen talouden kasvu jatkui vakaana ja työllisyystilanne parani. Syksyllä 1995 solmittu tulo ratkaisu teki mahdolliseksi Suomen kansantalouden vakaan kehityksen. Myönteisestä kehityksestä huolimatta työttömyys pysyi korkealla. Työllisyyden parantuminen oli edelleen yksi SAK:n edunvalvonnan päätavoite. Vuoden 1997 aikana SAK teki maan hallitukselle useita toimenpite-esityksiä työllisyyden kohentamiseksi.

EU:n talous- ja rahaliittoa Emua koskeva laaja keskustelu ja siihen liittyvä päätöksenteko huipentuivat vuonna 1997. Työmarkkinaosapuolet pääsivät toukokuussa sopimukseen yhteisestä Emu-kannanotosta. Siinä painotettiin, ettei Suomen työmarkkina- ja sopimusjärjestelmä perusteita tarvitse muuttaa Emun takia. Emu ei edellytä yleissitovuuden tai sopimusten minimisuoja luonteen purkamista tai sopimuspalkkojen alentamista. Osapuolet sopivat myös SAK:n vaatimien ns. puskurirahastojen selvitystyöstä. SAK:n kenttäkierros ja monipuolinen tausta-aineisto antoivat merkittävän panoksen Emusta käytyyn kansalaiskeskusteluun. SAK:n edellyttämistä Emun puskurirahastoista neuvoteltiin syksyllä kolmessa eri työryhmässä ja marraskuussa puskurisopimus saatiin aikaan.

SAK:n valtuusto otti syyskokouksessaan kantaa Suomen Emu-jäsenyyteen. Kannanotossaan valtuusto totesi mm. "Kokonaisarvion pohjalta SAK tukee Suomen osallistumista yhdessä EU-maiden enemmistön kanssa Euroopan talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen vuoden

1999 alusta. Rahaliiton ulkopuolelle jääminen ja päätöksenteon lykkääminen ei toisi Suomelle erityisiä etuja, vaan merkitsisi korkeampia korkoja, epävakautta rahamarkkinoilla sekä heikompaan talouskasvuun ja työllisyyttä."

Kulunut vuosi oli työmarkkinapolitiikassa erittäin merkittävä. Joulukuussa monivaiheisten neuvottelujen tuloksena solmittu poikkeuksellisen kattava kaksivuotinen tulopopimus luo edellytykset Suomen talouden vakaalle kehitykselle ja työllisyyden parantumiselle sekä turvaa palkansaajien ostovoiman kehityksen. SAK:n tavoitteet työelämän laadulliseksi kehittämiseksi painotuivat tulopoliittisissa neuvotteluissa aikaisempaa enemmän. Työmarkkinajärjestöt pääsivätkin sopimukseen työelämän kehittämisen ohjelmasta ja jatkotoimenpiteistä.

Yhä lisääntyvissä epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien asemaa turvattiin useilla lakimuutoksilla, jotka koskevat sairausajan palkkaa, vuosilomaa ja lomakorvausta. Työmarkkinajärjestöt sopivat myös lyhyiden työsuhteiden eläkevakuuttamisen käytännön järjestämisestä. SAK:n tavoitetta ikääntyvien työntekijöiden työajan lyhentämisestä ja osa-aikaeläkkeen ikärajan alentamisesta pidettiin myös näkyvästi esillä.

Liittojen jäsenkehitys oli vakaata. Juhlavuonna korostettiin liikkeen sisäisen yhteistyön merkitystä onnistuneen edunvalvonnan kannalta. Vuoden ajan tehtyjen tutkimusten mukaan SAK:laisen ay-liikkeen arvostus vastuullisena edunvalvojana sai varsin korkeat arviot sekä jäseniltä että kansalaisilta.

SAK:n aluetoiminnan kehittäminen jatkui hyvässä yhteistyössä liittojen kanssa. Samoin pääkaupunkiseudulla yhteistyössä liittojen kanssa toteutettu kampanja epätyypillistä työtä tekevien aseman parantamiseksi. Järjestäytymisen edistäminen olikin tärkeä järjestötoiminnan painopiste.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Kansainvälisessä edunvalvonnassa painotui mm. EU:n laajentuminen ja Emu sekä lähialueyhteistyön kehittäminen. Ammattiyhdistys- ja ihmisoikeuksien turvaaminen sekä tasa-arvon edistäminen olivat edelleen

tärkeä osa SAK:n kansainvälistä toimintaa, johon jäsenliittojen ja SASK:n kanssa aloitettu Lapsityövoiman käytön vastainen kampanja liittyy.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

HALLINTOELINTEN KOKOUKSET

SAK:N VALTUUSTO

Sääntömääräinen kevätkokous ja juhlaistunto

SAK:n valtuusto kokoontui sääntömääräiseen kevätkokoukseen Kiljavan opistolle 23. ja 24.5.1997. Kokous hyväksyi SAK:n toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen vuodelta 1996 sekä myönsi tili- ja vastuuvapauden hallitukselle ja muille tilivelvollisille. Valtuusto käsitteli 17 liittojen tekemää esitystä.

Kokouksen kannanotossa valtuusto painotti työllisyyden parantamista ja työolojen ja työelämän tasapainoista kehittämistä sekä luottamusmiesten toimintamahdollisuuksien selkeää parantamista. Valtuusto piti myönteisenä työmarkkinajärjestöjen 22.5. allekirjoittamaa Emu-kannanottoa ja kiirehti työnantajien ja maan hallituksen kanssa käytäviä jatkoneuvotteluja puskurirahastojen toteuttamiseksi. Valtuusto päätti, että kantaa Suomen jäsenyyteen Euroopan talous- ja rahaliitossa otetaan syyskokouksessa, kun puskurirahastoja koskevat neuvottelutulokset on saatu.

SAK 90 vuotta -juhlaistunto päätti valtuuston kevätkokouksen juhlavasti. Tasavallan presidentti Martti Ahtisaari piti juhlapuheen, jossa hän painotti erityisesti, että suomalais- ta hyvinvointiyhteiskuntaa ei voi ymmärtää ilman ammattiyhdistysliikkeen vahvaa panosta sen luomisessa ja kehittämisessä. Presidentti esitti myös vahvana käsityksensä, että siirtyminen Euroopan yhteiseen valuuttaan on osa Euroopan sisämarkkinoiden kehittämistä ja hyvinvoinnin lisäämistä.

Sääntömääräinen syyskokous

Valtuuston sääntömääräisessä syyskokouksessa 21. ja 22.11.1997 Kiljavan opistolla hyväksyttiin SAK:n toiminta- ja taloussuunnitelma vuodeksi 1998, käsiteltiin

kymmenen jäsenliittojen tekemää esitystä ja hyväksyttiin SAK:n aluetoiminnan kehittämisen hallituksen päätöksin tehtäväksi. Suomen Emu-jäsenyyttä koskeva kannanotto hyväksyttiin ja todettiin, että SAK:n asettamat jäsenyysvaatimukset: työllisyyden myönteinen kehitys, sopimussuoja, yleissitovuusperiaate ja sopimus puskurirahastoista ovat toteutuneet, joten SAK tukee Suomen osallistumista yhdessä EU-maiden enemmistön kanssa Euroopan talous- ja rahaliiton kolmanteen vaiheeseen vuoden 1999 alusta.

SAK:N HALLITUS

SAK:n hallitus kokoontui juhluvuoden aikana yhteensä 20 kertaa. Iltakoulussaan 2.3. hallitus käsitteli palkanmuodostusta. Hallituksen juhlaistunto, SAK 90 vuotta, pidettiin vastaanottopäivänä 15.4.1997 Paasitornin kabinetissa. Hallitus hyväksyi juhla kokouksessa työllisyyspoliittisen kannanoton ja myönsi 300 000 markkaa työttömien valtakunnalliseen keräykseen ja 200 000 SAK:n kulttuurirahastoon. Kaksipäiväisessä seminaarikokouksessa KTV-Opistolla Karjaalla päätettiin toimintasuunnitelman 1998 painopisteistä ja SAK:n strategiatyön käynnistämisestä.

Työmarkkinapolitiikka

Hallitus seurasi työllisyyden kehittymistä ja totesi juhluvuoden työllisyyskannanotossaan, että työttömyyden puolittaminen vuoteen 1999 mennessä vaatii vahvan talouskasvun lisäksi erityistoimia. Toimenpiteiden kohteiksi hallitus esitti verotuksen ja veroluonteiset maksut, työn jakamisen ja työaikajärjestelyt, työvoima- ja koulutuspolitiikan sekä investointien käynnistämisen.

Hallitus käsitteli syyskuun alun kokouksessaan pääministeri Paavo Lipposen 28.8. lähettämän kirjeen, jossa pääministeri esitti työmarkkinakeskusjärjestöille kutsun tulla

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

arvioimaan työmarkkinapoliittista tilannetta 29.9.1997. Vastauksessaan pääministerille hallitus totesi, että SAK on valmis palkan-saajien ostovoiman kasvun turvaamiseksi siihen, että palkka- ja veroratkaisut sovitaan yhteen. Tulopoliittisen kokonaisratkaisun laadulliset tavoitteet hallitus asetti 6.10. ja ostovoimatavoitteet 3.11., kun maan hallituksen toimenpiteet tulopoliittisen kokonaisratkaisun suhteen oli saatu tiedoksi.

Työmarkkinakeskusjärjestöjen välillä saavutetun neuvottelutuloksen SAK:n hallitus hyväksyi omalta osaltaan tulopoliittisen sopimuksen perustaksi 26.11. ja kehotti jäsenliittoja aloittamaan neuvottelut työ- ja virkaehtosopimusten uusimiseksi syntyneen neuvottelutuloksen pohjalta. Hallitus kokoontui 11.12. arvioimaan neuvottelutilannetta ja joutui kokoontumaan useita kertoja, kun neuvottelut eivät kaikkien osalta edenneet asetetussa aikataulussa. Hallitus päätti lopulta valtuuttaa SAK:n neuvottelijat allekirjoittamaan tulopoliittisen sopimuksen, jos avoinna olevissa neuvotteluissa saavutetaan neuvottelutulokset.

SAK:n toiminnan kehittäminen

Hallitus hyväksyi SAK:n uuden nuorisopoliittisen ohjelman ja esitti siihen liittyvien teesien hyväksymistä kevätkuultuustolle.

SAK:n aluetoiminnan kehittämiseksi vuonna 1996 asetettu työryhmä esitteli hallitukselle 8.9. loppuraporttinsa, joka lähetettiin liittoihin kommentoitavaksi ja kommentteineen edelleen valtuuston syyskokouksen käsiteltäväksi.

Hallitus hyväksyi 6.10. SAK:n toimintalinjat 2001 ja päätti käynnistää sen mukaisesti SAK:n strategiatyön vuoden 1998 alusta. Hallitus hyväksyi myös SAK:n viestinnän kehittämistä koskevan muistion, jonka mukaan SAK:n lehdet Palkkatyöläinen ja Löntagaren muuttuvat taustoittaviksi aikakauslehdiksi.

Kannanotot

SAK:n hallitus hyväksyi työmarkkinakeskusjärjestöjen yhteisen kannanoton Euroopan talous- ja rahaliiton vaikutuksista työmarkkinoiden toimintaperiaatteisiin. Hallitus otti kantaa myös EAY:n UNICE/CEEP:in välillä neuvoteltuun osa-aikatyötä koskevaan sopimukseen ja ilmoitti mm., että SAK ei tule hyväksymään sitä, että tähän sopimukseen vedoten pyritään heikentämään osa-aikatyöntekijöiden asemaa työmarkkinoilla.

Emu-puskurirahastoja koskevassa kannanotossaan SAK ilmaisi tyytyväisyytensä pus-kureiden tarpeellisuudesta saavutetun yhteisymmärryksen johdosta ja totesi, että neuvotteluja on ehdottomasti jatkettava. Hallitus otti myös kantaa valtion talousarvioon ja ilmoitti siinä pettymyksensä työllisyyden hoitoon osoitettujen varojen vähenemisestä.

Sopimukset

SAK - TT yleissopimus uudistettiin. Hyväksyessään sopimuksen hallitus painotti, että sopimus ei estä neuvottelemasta luotamusmiesten asemasta ja ulkopuolisen työvoiman käytöstä tulevalla sopimuskielroksella.

SAK - PT yhteistoimintasopimus hyväksyttiin 1.12. ja todettiin, että sopimus tulee voimaan siitä ajankohdasta, josta alakohtaiset työehtosopimukset uudistetaan.

Tulopoliittinen sopimus vuosiksi 1998 - 1999 allekirjoitettiin 12.12.1997.

Uudet jäsenet

Rautatieläisten liitto tuli SAK:n täysivaltaiseksi jäseneksi joulukuussa 1996 hyväksytyn hakemuksensa mukaisesti 1.4.1997 alkaen, kun ero VTY:stä astui voimaan.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

YHTEISKUNTAPOLIITTINEN TOIMINTA

TALOUSPOLITIikka

Suomen kansantalous nousi vuonna 1997 varsin vahvan, lähes 6 prosentin kasvuvauhtiin. Työpaikat lisääntyivät ja työllisyys parani syksyllä 1995 solmitun tuloratkaisun ja kahden vuoden aikana toteutetun talouspolitiikan ansiosta. Talouspolitiikkaa koskevista esityksissään SAK korosti, että työttömyyden puolittamisuralla pääseminen edellyttää talouskasvun tasaista jatkumista lähivuosina. Huhtikuussa pääministerille luovuttamassaan työllisyyskannanotossa SAK esitti toteutettavaksi lukuisia toimenpiteitä, joilla työttömyys on painettavissa puolittumisuralla. SAK esitti hallituksen budjetinneuvottelujen edellä näkemyksensä vuoden 1998 valtion talousarvion sisällöstä ja valvoi palkansaajien etuja budjettiesityksen käsittelyn kaikissa vaiheissa. SAK muistutti vakaan talouspolitiikan merkityksestä ja korosti, ettei uusilla leikkauksilla jo tehtyjen ratkaisujen lisäksi pidä aiheuttaa epävarmuutta eikä vaarantaa suotuista työllisyyskehitystä. Talousarviota koskevassa kannanotossaan SAK painotti muun muassa asuntorakentamisen ja erityisesti vuokra-asuntotuotannon turvaamista sekä verotuksen rakenteen muuttamista työn teettämistä ja tekemistä kannustavaan suuntaan.

Elinkeino- ja kuluttajapolitiikkaan vaikutettiin näitä koskevista neuvottelukunnissa. Osana harmaan talouden vastaista toimintaa SAK kartoitti jäsenten mielipiteitä kyseisestä ongelma-alueesta. Euroopan Unionin rakennerahastouudistuksen valmistelutyötä seurattiin ja Suomen linjauksia valmistevalle työryhmälle tehtiin rakennerahastouudistusta koskevia esityksiä.

Talous- ja rahaliitto Emu

Syksyllä 1995 SAK:ssa alkanut EU:n talous- ja rahaliittoa Emua koskeva pohdinta ja päätöksenteko huipentuivat vuonna 1997.

SAK:n teettämien mielipidekyselyiden mukaan suuri osa SAK:n jäsenistöstä katsoi, ettei heillä ollut riittävästi tietoa ottaakseen kantaa Emuun. Maaliskuussa 1997 SAK käynnisti laajan Emu-kenttäkierroksen. Kenttäkierros ja siihen liittyvä tausta-aineisto "Palkansaaja ja Emu" on laajentanut kansalaiskeskustelua ja kiinnittänyt huomion SAK:n vaatimuksiin. Tausta-aineiston painos oli 11 000 kappaletta suomeksi ja 2 000 kappaletta ruotsiksi. Avajaisseminaarissa puhuivat mm. komissaari Erkki Liikanen ja TT:n toimitusjohtaja Johannes Koroma.

Työmarkkinaosapuolet pääsivät 22.5. sopimukseen yhteisen Emu-kannanoton sisällöstä ja totesivat, ettei työmarkkina- ja sopimusjärjestelmäämme tarvitse muuttaa Emun tähden. Emu ei edellytä yleissitovuuden tai sopimusten minimisuojaaluonteiden purkamista tai sopimuspalkkojen alentamista. Osapuolet sopivat myös SAK:n vaatimien nk. puskurirahastojen selvitystyöstä. Syksyn aikana Emun puskurirahastoista neuvoteltiin kolmessa eri työryhmässä, joissa käsiteltiin työeläkkeiden ja työttömyys- ja koulutusvakuutuksen puskurirahastoja sekä henkilöstörahastojen ja tulospalkkauksen hyödyntämistä Emu-puskureina.

Puskurisopimus syntyi 17.11.1997. Sen mukaan työeläke- ja työttömyysvakuutusjärjestelmään luodaan lähivuosina noin kolmen miljardin markan suuruiset suhdannepuskurit. Ne riittävät suojaamaan TEL-maksuja ja työttömyysvakuutusmaksuja normaaleilta suhdannevaihteluilta. Sopimukseen liittyy myös henkilöstörahastoja ja tulospalkkausta koskeva suositus.

Vuoden mittaan SAK esitteli Emu-kantojaan ja kansallisia neuvotteluja myös eurooppalaisille veljesjärjestöille. SAK:n englanninkielisessä Info-tiedotteessa Emua käsiteltiin kahdesti. Lisäksi julkaistiin englanninkielinen Emu-kantoja valaiseva Suomalaiset työmarkkinat ja Emu selvitys, jonka kirjoituksia

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

käännettiin myös saksaksi. SAK:n valtuustolle tuotettiin Emu-kannanottoa varten Tutkimustietoa-sarjan julkaisu "Arvio Suomen Emu-vaihtoehtoista".

Palkkapolitiikka

Kertomusvuoden aikana työmarkkinoilla oli voimassa syksyllä 1995 solmittu talous-, työllisyys- ja työmarkkinapoliittinen sopimus, johon ei sisältynyt korotuksia vuodelle 1997. Tulosopimukseen sisältyvän ansiokehityslausekkeen mukaista tarkastelua aiennettiin siten, että keskusjärjestöt tekivät kokonaisarvion ansiokehitystarkastelusta 18. marraskuuta. Ratkaisulautakunnan ansiokehitystarkastelu valmistui joulukuun puolivälissä. Ratkaisu sisälsi palkankorotuksia kahdeksalle SAK:laiselle sopimusalueelle.

Uutta tulosopimusta koskevia neuvotteluja varten tuotettiin taustaselvityksiä mm. erilaisten palkka- ja veroratkaisujen vaikutuksista talous- ja ostovoimakehitykseen. Uusi tulopoliittinen sopimus vuosille 1998-1999 allekirjoitettiin tiiviin valmistelun ja monivaiheisen neuvotteluprosessin jälkeen 12. joulukuuta. Sopimuksella pyritään matalaan inflaatioon ja ostovoiman myönteiseen kehitykseen yhdistämällä kahden vuoden palkka- ja veroratkaisut.

Työvoima- ja koulutuspolitiikka

Toimintakauden aikana SAK osallistui työttömyyden puolittamistalkoisiin. SAK julkaisi 18.4.1997 oman työllisyyskannanottonsa työllisyyttä parantavista toimenpiteistä ja osallistui uuden työvoimapoliittisen järjestelmän säätämiseen ja toimeenpanoon. SAK osallistui myös vuorotteluvapaan kehittämiseen ja esitti omat lähtökohtansa ns. koulutusvakuutuksen kehittämiseksi.

Keväällä julkaistu selvitysmiesraportti työvoimapoliittisen järjestelmän uudistamisesta johti huomattaviin säännösmuutoksiin syksyllä. Uuden järjestelmän keskeiset periaatteet päätettiin valtion budjetin käsittelyn yhteydessä. Myönteistä uudistuksessa oli huomion kiinnittäminen pitkäaikaistyöttömi-

en ongelmiin. SAK edellytti kuitenkin, että työttömyysturvan työllisyyssehdon tulee karttua uuden ns. yhdistelmä-tuen varassa työskenteleville. SAK:n toimien tuloksena asia saatiin osin korjatuksi.

Toimintavuoden merkittävimmät koulutuspoliittiset kysymykset olivat tuloratkaisuun sisältyneiden koulutuskysymysten lisäksi ns. koulutusvakuutuksen I ja II vaiheiden lain-säädäntö sekä koulutusta koskevan lain-säädännön kokonaisuudistuksen antaminen eduskunnalle.

Opetushallinnon kolmikantaisesti kootut alakohtaiset koulutustoimikunnat uudistettiin kattamaan koko toisen ja kolmannen asteen ammatillisesti eriytyvän koulutuksen. Uudistuneen valtion aluehallinnon, työvoima- ja elinkeinokeskusten neuvottelukuntien yhteyteen perustettiin kolmikantaiset koulutusjaostot, joilla on laajeneva tehtävä julkisen rahoituksen piirissä olevan aikuiskoulutuksen tarjonnan ohjauksessa.

SAK osallistui EU:n koulutusyhteistyöhön ja Euroopan Sosiaalirahaston (ESR) ohjelmien toteuttamiseen ja hallintoon ja oli aloitteellinen mm. koulumuotoisen ja työpaikkakoulutuksen yhdistelmän saamiseksi ESR:n rahoitustuen piiriin.

SOSIAALIPOLITIikka

Hyvinvointivaltion tulevaisuus

SAK julkaisi kesäkuussa kirjan "Valoa tunnelin päässä? Näkökulmia hyvinvoinnin tulevaisuuteen". Kirjan avulla tuotiin esille SAK:n näkemyksiä hyvinvointiyhteiskunnan kehittämisestä ja annettiin valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun. Kirjan toinen painos ilmestyi joulukuussa.

Toimintavuonna SAK:n asiantuntijat ja sosiaalivaliokunta keskustelivat selvitysmies Pentti Arajärven kanssa useita kertoja ja toivat esille SAK:n näkemyksiä sosiaaliturvan kehittämisestä. Arajärvi teki ehdotuksensa sosiaaliturvan, erityisesti toimeentulotuen kehittämisestä.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Eläketurva

Vuoden 1997 alussa tulivat voimaan uudistetut säädökset TEL-yhtiöiden sijoitus-toiminnasta ja korkojärjestelmästä. Eduskunta hyväksyi myös lain TEL-yhtiöiden hallinnosta, mikä tuli voimaan toukokuun alusta. SAK järjesti yhdessä muiden palkansääjajärjestöjen kanssa näistä lakimuutoksista seminaarin, johon kutsuttiin kaikki TEL-yhtiöiden päättävien elinten palkansääjädustajat.

Lyhyiden, alle kuukauden kestävien, työsuhteiden eläkevakuuttamisen käytännön järjestämisestä paastun työmarkkinajärjestöjen kesken sopimukseen SAK oli mukana sekä näissä neuvotteluissa että lainvalmistelussa. Uuden eläkejärjestelyn mukaan kaikesta työstä on maksettava eläkevakuutusmaksut riippumatta työsuhteen kestosta tai ansiotulon määrästä

SAK oli mukana myös neuvotteluissa, joissa sovittiin EU-saannosten edellyttämästä naisten ja miesten eiake-etujen tasa-arvoistamisesta hsa-eläketurvassa. Laki tasa-arvoistamisesta tuli voimaan joulukuun alussa ja sen mukaan naiset ja miehet voivat halutessaan säilyttää entiset eläketunsa.

SAK piti toimintavuoden aikana näkyvästi esillä tavoitetta ikääntyvien työntekijöiden työajan lyhentämisestä ja osa-aikaeläkkeen ikärajan alentamisesta Tulopoliittisissa neuvotteluissa sovittiinkin säädettäväksi vuoden 2000 loppuun voimassa oleva laki ikääntyvien työntekijöiden osa-aikatyö- ja osa-aikaeläkejärjestelyistä.

SAK oli mukana työeläkekuntoutuksen "Huomisen työkyky" -koulutushankkeessa, jonka rahoittivat työeläkelaitokset. Kuntoutushanke tuotti monipuolista työkyvyn ylläpitoon ja arviointiin liittyvää koulutusta työpaikkojen työ- ja toiminnan osapuolille, työterveyshenkilöstölle ja työsuojelukouluttajille.

Työttömyysturva

Toimintavuoden alussa tuli voimaan työttömyysturvauudistus. Muutosten vaikutuksia seurattiin ja työttömyyskassoille ja liitoille lähetetyn kyselyn perusteella havaittiin monia korjausta vaativia asioita. SAK toimitti kyselyn tulokset sosiaali- ja terveysministeriölle ja esitti epäkohtien korjaamista.

Hallitus päätti keväällä peruspäivärahan korottamisesta. Alkuperäisen esityksen mukaan korotus olisi kuitenkin rahoitettu ansio-päivärahoja leikkaamalla. SAK:n toiminnan johdosta hallituksen esitystä muutettiin eduskunnassa siten, että päivärahoja ei leikattu. Työttömyysturvan rangaistuskarensseja pidennettiin, vaikka SAK ja muut palkansääjajärjestöt vastustivat esitystä.

Emu-puskurineuvotteluissa saatiin työttömyysturvasta aikaan laaja kokonaisratkaisu, jossa suhdannepuskuroinnin lisäksi sovittiin pysyvistä rahoitusperiaatteista ja hallinnon uudistamisesta. Ratkaisulla ei muutettu työttömyysturvan etuuksia, mutta turvattiin työttömyyskassojen asema. Sopimuksen laajempi merkitys on siinä, että työmarkkinaosapuolet pääsivät yhteisymmärrykseen työttömyysturvajärjestelmän kehittämisestä.

Tapaturmavakuutus

Tapaturmavakuutuslainsäädäntöä uudistettiin vuoden 1997 alusta. Tällöin Tapaturmavakuutuslaitosten liitosta (TVL) tuli tapaturmavakuutusta hoitava lakisääteinen laitos. Liiton tehtäväalue laajeni koskemaan aiemmin sosiaali- ja terveysministeriön toimivaltaan kuuluneita tehtäviä. Palkansääjakeskusjärjestöjen esityksestä ryhdyttiin selvittämään tapaturmavakuutus- ja ammattitautilaissa ilmenneitä puutteita.

Ryhmähenkivakuutus

SAK:n ja TT:n edustajat kartoittivat alkuvuodesta ryhmähenkivakuutuksen ehtojen muutostarpeet. Syyskaudella saatiin työmarkkinajärjestöjen kesken aikaan sopimus

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

vuonna 1998 noudatettavista ehdoista, joissa selkeytettiin vakuutettujen määritelmä ja ensisijaisten edunsaajien asema.

Perhepolitiikka ja palvelut

Kannustinloukkukeskustelu jatkui myös vuonna 1997. SAK otti maaliskuussa kantaa uusien päivähoitomaksujen epäoikeudenmukaisuuteen ja esitti niihin korjauksia. Maksujen muutosten vaikutusta seurataan ja jatkossa pyritään saamaan maksut oikeudenmukaisemmaksi pieni- ja keskituloisille perheille.

Kotitalouksien työllistymisen tukemiseksi päädyttiin kokeilemaan sekä yrityksille ja osuuskunnille suunnattua tukea että verovähennysmallia. SAK esitti, että suora tukea käytettäisiin tilapäispalveluihin, mutta korjausrakentamiseen sopisi sen luonteen vuoksi verosta tehtävä vähennys. Kokeilut aloitettiin lokakuussa.

SAK:n yhteiskuntapolitiittinen osasto ja työympäristöosasto uudistivat oppaan vanhempien oikeuksista, jotka liittyvät lasten syntymään ja pienten lasten hoitoon. SAK osallistui myös keskusteluun työ- ja perhe-elämän yhteensovittamisesta ja erityisesti isien paremmasta osallistumisesta lastensa hoitoon. SAK järjesti asiaa koskevan tilaisuuden tutkijoille ja vaikuttajille kesäkuussa ja kartoitti jäsenkyselyssä jäsenten mielipiteitä ja kokemuksia vanhempainvapaiden jakamisesta. Työ- ja perhe-elämän parempi yhteensovittaminen ja vanhempainvapaiden nykyistä joustavampi käyttö tulivat esille myös tupo-neuvottelujen yhteydessä.

Tutkimus- ja selvitystyö

Tulopoliittisessa selvitystoimikunnassa osallistuttiin toimikunnan tehtävänä olleiden ansioita, hintoja, ostovoimaa ja kilpailukykyä koskevien selvitysten laadintaan. Toimikunta laati myös raportin työmarkkinoiden sopeutumisesta talous- ja rahaliittoon sekä selvityksen talous-, työllisyys- ja työmarkkinapoliittisen sopimuksen vaikutuksista.

Tutkimustietoa-sarjassa julkaistiin yksi Luottamusmiestiedustelu, Tavoitteena työpaikkojen etninen tasa-arvo -selvitys sekä kaksi Emu-selvitystä: The Finnish Labour Market and Emu ja Arvio Suomen Emu-vaihtoehtoista. Lisäksi keväällä tehtiin yhteistyössä Työväen Sivistysliiton kanssa Emu-keskustelua palveleva tausta-aineisto: Palkansaajat ja Emu.

Keväällä tehtiin Työllisyyskannanotto ja osallistuttiin Tasa-arvotilastoryhmän raportin "Nais- ja matalapalkkaerän käyttötavat työmarkkinasektoreittain" laadintaan. TT:n ekonomistien kanssa valmisteltiin talouspoliittisen työryhmän raportti ja laadittiin SAK:n ja Palvelutyönantajien yhteinen raportti "Naisten ja miesten ansiot. Latvian naisfoorumia varten tehtiin tausta-aineisto Women and Men in Working Life. Vuoden aikana tuotettiin myös neljä Talouden kuva-julkaisua, jotka sisälsivät ajankohtaista tietoa talouden tilasta ja palkansaajien asemasta. Tilastotietoja 1997 julkaistiin huhtikuussa suomen-, ruotsin- ja englanninkielisenä. Lisäksi toimitettiin tausta-aineistoa verotuksesta, työllisyydestä, palkoista, ansioiden kehityksestä sekä tuposta jäsenliitoille, ay-lehdille, työväenlehdille ja muille tiedotusvälineille.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

TYÖYMPÄRISTÖTOIMINTA

Vuonna 1997 oli runsaasti työlainsäädännön muutoksiin tähtäävää valmistelutyötä. Merkittävimpiin toimintoihin kuuluivat myös teollisuuden keskusjärjestösopimuksien yhdistäminen ja tulopoliittiset neuvottelut, joiden yksi tärkeä tavoite oli työelämän laadullinen kehittäminen. Tasa-arvon edistäminen sai uusia muotoja, kun SAK:n aloitteesta käynnistyivät työmarkkinaosapuolten ns. pyöreän pöydän neuvottelut. Toiminnan painopisteisiin kuului myös tasa-arvon edistäminen EU-tasolla. Niinikään työmarkkinaosapuolet jatkoivat osa-aikatyötä koskevia eurooppatason säätelyyn tähtääviä neuvottelujaan. SAK oli mukana erilaisissa työelämän valtakunnallisissa kehittämis- ja tutkimushankkeissa ja osallistui työsuojelu- ja työkykyä ylläpitävään yhteistyöhön.

Tulopoliittinen sopimus

Syksyn tulopoliittisissa sopimusneuvotteluissa painottuivat erityisesti SAK:n tavoitteet työelämän laadulliseksi kehittämiseksi. SAK halusi sopia työnantajien kanssa yhteisesti noudatettavista työvoiman käytön periaatteista ja niitä täydentävistä lainmuutoksista. Muita tavoitteita olivat luottamushenkilöiden asema ja toimintaoikeudet, työaikakysymykset sekä työelämän kehittäminen ohjelma. Uutta aikaisempiin tulopoliittisiin sopimuksiin verrattuna oli se, että varsinaiset lainsäädäntömuutoksiin tähtäävät parannukset jäivät vähäisiksi. Vuorotteluvapaan osalta sovittiin etuuksien parantamisesta ja uudesta määräaikaisesta järjestelystä. Samalla vuorotteluvapaan soveltamisalaa laajennettiin koskemaan myös osa-aikatyöntekijöitä ja korvauksen tasoa nostettiin 60 prosentista 75 prosenttiin työttömyyskorvauksesta. Ikääntyneet, 56 vuotta täyttäneet työntekijät saivat mahdollisuuden siirtyä osa-aikatyöhön ja osa-aikaeläkkeelle.

Työmarkkinajärjestöt sopivat työelämän kehittämisen ohjelmasta ja toimenpiteistä,

joiden toteuttamiseksi sovittiin asetettavaksi kahdeksan jatkoprojektia. Ne koskevat työvoiman käytön perusteiden selvittämistä, työkyvyn säilyttämiseen liittyvän toiminnan kehittämistä, tasa-arvon edistämistä ja ammatillisen osaamisen kehittämistä. SAK:lle tärkeät tavoitteet kuten työehtosopimusten yleissitovuusjärjestelmä, luottamushenkilöiden asema sekä työaikakysymykset siirtyivät työryhmissä selvitettäväksi.

Keskusjärjestösopimukset

Talous-, työllisyys- ja työmarkkinapoliittiseen sopimukseen 1996 - 1997 sisältyi tavoite uudistaa osapuolten väliset keskusjärjestösopimukset. SAK:n ja TT:n kesken työ saatettiin loppuun 4.6.1997, jolloin uusi yleissopimus allekirjoitettiin. Uuteen sopimukseen on yhdistetty keskeisiä teemasopimuksia, joista tässä yhteydessä kumottiin TT:n ja SAK:n väliset yleissopimus (1946), luottamusmiessopimus (1990), sopimus yhteistoiminnan ja tiedotustoiminnan edistämisestä yrityksissä (1989), ulkopuolisen työvoiman käyttöä koskeva sopimus (1969), sopimus työsuojeluyhteistoiminnasta työpaikoilla (1990), koulutussopimus (1990) ja rationalisointisopimus (1986). Uutta oli se, että monessa asiassa siirrettiin toisin sopimisen oikeutta liitoille. Uudessa yleissopimuksessa työntekijöiden ay-oikeudet kirjattiin uuteen muotoon ja työelämän kehittämistoiminta otettiin osaksi sopimusta.

Palvelualojen yhteistoimintasopimus uudistettiin joulukuussa. Sisällön merkittävimmät uudistukset koskivat tasa-arvokysymyksiä, kehittämistoimintaa ja koulutusasioita.

SAK:n sisäinen työryhmä "Palkkaus ja paikallinen sopiminen" sai tehtäväkseen tuottaa tietoa ja valmistella palkkausjärjestelmien kehittämisen ja taloudellisia etuuksia koskevan paikallisen sopimisen tavoitteita. Työehtosopimusneuvotteluja varten työryhmä valmisti muistion tulos- ja voittopalkkioi-

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

ta koskeviksi periaatteiksi sekä ohjeiston työn vaativuuden arvioinnin vaiheista ja nettelytavoista.

Runsaasti lainvalmistelua

Merkittävimpiä asioita lainvalmistelussa olivat epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien aseman parantaminen ja työsopimuslakikomitean työn jatkuminen.

Uutena hankkeena työministeriön nimittämä työelämän tietosuojatyöryhmä kartoitti työelämän tieto- ja yksilonsuojaan liittyviä lainsäädännön kehittämistarpeita ja kiinnitti erityisesti huomiota työntekijän valintaan ja testaukseen, työntekijöiden terveystietojen käsittelyyn sekä työntekijöiden valvontaan liittyviin ongelmiin

Vuokratyövoiman käyttöön liittyviä epäkohtia selvitetty työmimstenon työryhmä, joka asetettiin SAK:n vaatimuksesta, ei saanut työtään valmiiksi maalaajassa eli vuoden loppuun mennessä Työskentelyaikaa jatkettiin 28.2.1998 saakka SAK:n tavoitteena on saattaa vuokratyö paikkaukseltaan sekä muilta työsuhteen ehdoiltaan tasavertaiseen asemaan vuokratyön teettäjän palveluksessa tehtävän työn kanssa

Työsopimuslakikomitean työ

Marraskuussa 1995 asetettu työsopimuslakikomitea ei saanut työtään valmiiksi sille annettussa määräajassa Komitea sai jatkoaikaa työlleen 30.4.1998 saakka. Yksimielisyyttä ei voitu saavuttaa kokonaisuudistuksen sisällöstä eikä yhdestäkään erillisestä aihealueesta.

Komitea teetti selvityksen työsopimuslain säännösten vaikutuksesta työllisyyteen. Sen johtopäätöksenä oli, että työsopimuslailla ei näytä olevan merkittävää vaikutusta työttömyyden nujertamiseen. Työlainsäädännön joustoihin kohdistuneet odotukset todettiin siten ylimitoitetuiksi.

SAK on komiteatyössä korostanut erityisesti työntekijöiden aseman turvaamista epätyypillisessä työssä, yritysrakenteiden muutok-

sis ja kansainvälistyvässä työelämässä. SAK:n tavoitteet painottuvat lain soveltamisalaan, työsuhteturvaan, työehtosopimusten yleissitovuusjärjestelmään, vastuun läpimurto -periaatteen toteuttamiseen, työsuhteen ehtojen muutostilanteisiin organisaatiomuutoksissa ja lakisääteisen luottamusmiesjärjestelmän kehittämiseen.

Epätyypilliset työsuhteet

Epätyypillisissä työsuhteissa työskentelevien asemaa turvattiin useilla lakimuutoksilla. Työsopimuslain muutoksella työnantaja veloitettiin maksamaan sairausajan palkkaa 50 prosenttia työntekijän täydestä palkasta myös alle kuukauden kestäneissä työsuhteissa. Vuosilomalain muutoksella alennettiin lomakorvaukseen oikeuttava työsuhteen keston alaraja 35 työtunnista kuuteen työtuntiin. Opintovapaoikeutta laajennettiin koskemaan myös lyhytaikaisia työsuhteita alentamalla opintovapaaan oikeuttavaa työsuhteen keston alarajaa vuodesta kolmeen kuukauteen.

Epätyypilliset työsuhteet EU-tasolla

Epätyypillisiä työsuhteita koskevat Eurooppatason työmarkkinaosapuolten neuvottelut rajautuivat työnantajien UNICE:n vaatimuksesta koskemaan ensi vaiheessa ainoastaan osa-aikatyötä. Euroopan Ammatillisen Yhteisjärjestön ja työnantajien järjestöjen välillä kesäkuussa hyväksytty sopimus sisältää syrjimättömyyden periaatteen, jonka mukaan osa-aikatyöntekijöitä tulee kohdella tasa-vertaisesti täysiaikaisten työntekijöiden kanssa.

Syksyllä 1997 käynnistyi komission ja Euroopan parlamentin aloitteesta myös epätyypillisten työsuhteiden Eurooppatason sääntelyyn tähtäävä jatkotyö, joka koskee määräaikaista työsuhteita.

Muu EU:n säädösvalmistelu

Lähetettyjä työntekijöitä koskeva ns. komennustyödirektiivi tulee ottaa kansallisen sääntelyn osaksi viimeistään 16.12.1999.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Suomessa työministeriön asettama työryhmä selvittää kansallisen voimaansaattamiseen liittyviä voimassaolevan lainsäädännön muuttamistarpeita.

EU-jäsenyyteen liittyen Suomessa valmisteltiin myös kansainvälisluonteisia sopimuksia koskevan sopimuksen, ns. Rooman yleissopimuksen, saattamista Suomen säännöstän osaksi.

Euroopan Unionin neuvosto hyväksyi joulukuussa todistustaakkaa sukupuoleen perustuvissa syrjintätapauksissa koskevan direktiivin. Komissio on valmistellut tasa-arvodirektiivin muutosta, jolla sallitaan naisiin kohdistuva positiivinen erityiskohtelu jo käytännössä ilmenneissä syrjintätilanteissa sekä epätasaisen sukupuolijakauman oikaisuissa työpaikoilla. Myös liikkeenluovutusdirektiivin muutos oli edelleen vireillä.

Työsuojelu ja työterveyshuolto

SAK vaikutti työsuojelupiirien toiminnan painopisteisiin korostamalla erityisesti tapaturmien torjuntaa, työssä jaksamista, tykytoimintaa ja viranomaisten suorittamaa työsuohdevalvontaa. SAK edellytti poliittisilta päättäjiltä mm. työsuojelupiirien määrärahojen turvaamista, ja osallistui työsuojelustrategia-asiakirjan valmisteluun. Työkykyä ylläpitävää toimintaa jatkettiin liitto- ja työpaikkapainotteisina tapahtumina sekä yhteiskampanjana projektissa "Huomisen työkyky".

EU:n kolmikantaiseen työympäristön valmisteluelinten työskentelyyn osallistuttiin täysjäsenenä. Työsuojeluasioissa oltiin mukana EU:n työturvallisuuden neuvoa-antavan komitean työssä ja osallistuttiin sosiaali- ja terveysministeriön alaisiin työryhmiin sekä EU-ryhmien työskentelyyn.

Toimialaneuvottelukunnat

Kuljetusalan neuvottelukunta valmisti liikennepoliittisen puheenvuoron "Toimivat laadukkaat kuljetukset". Yksityisten palvelualojen neuvottelukunta aloitti toimialakoh-

taisen ohjelman valmistelun. Kunta-alan neuvottelukunta käynnisti hankkeen nuorten asemasta kunta-alalla. Teollisuuden neuvottelukunta yhdessä palvelusektorin kanssa tilasi tutkimuksen siitä, miten eri maiden "kärkiyritykset" ovat edenneet erilaisissa työnteon palkitsemisjärjestelmissä. Neuvottelukunnat järjestivät yhdessä syksyn sopimuskierrrokseen liittyviä seminaareja ja tapahtumia.

Tasa-arvon edistäminen

Tasa-arvoinen työyhteisö -teema painotui SAK:n tasa-arvotyössä. Työn ja vaikuttamisen kohteena oli myös perhevelvoitteiden tasainen jakaminen molempien vanhempien kesken, mikä on myös työelämän tasa-arvon toteutumisen edellytys. SAK:laisten naisten lehti Tuuli ilmestyi tauon jälkeen syyskuussa. SAK osallistui Turussa järjestettyihin "Osaava nainen" -messuihin, jossa SAK:lla ja yhdeksällä ammattiliitolla oli yhteinen osasto. SAK piti messuilla myös kaksi teemaseminaaria.

SAK käynnisti keväällä 1997 työmarkkina-keskusjärjestöjen ns. pyöreän pöydän keskusteluprosessin, jonka tarkoituksena on nostaa keskusteluun työelämän tasa-arvon kannalta tärkeitä kysymyksiä. Tämä toimintamuoto vakinaistettiin syksyn sopimusratkaisun yhteydessä. Työmarkkinakeskusjärjestöt esittivät myös tasa-arvoinen työyhteisö -aihetta kolmikantakonferenssin teemaksi Suomen EU-puheenjohtajakaudella 1999.

Työmarkkinakeskusjärjestöjen työnarviointin seurantaryhmä perustettiin kehittämään työn vaativuuden arviointijärjestelmiä soveltuviksi sekä miesten että naisten töihin. Työkohtaisen palkan määrittämisen lisäksi se selvittää eri palkanosien merkitystä johtamisjärjestelmän osana sekä kannustavan ja oikeudenmukaisen palkkauksen perusteena. Työryhmä julkaisi "Illuusiosta todelliseen" -työnarviointioppaan syyskuussa.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

Tasa-arvon edistäminen EU-tasolla

Myös EU-tasolla tasa-arvon edistäminen oli esillä. SAK:n ja yhdeksän ammattiliiton esitys "Omat polut - taitavat naiset" hyväksyttiin yhdeksi kymmenestä EU:n Employment NOW yhteisöaloitehankkeesta. SAK oli mukana myös Iso-Britannian TUC:n ja Hollannin FNV:n kanssa ajankäyttöä ja joustavia työaikoja koskevassa EU:n 4. tasa-arvo-ohjelman mukaisessa hankkeessa.

Euroopan Yhteisöjen tuomioistuimen EYT:n ennakkopäätökset ovat sitovia kaikissa jäsenmaissa. EYT:n Barber-tapaus johti kertomusvuonna myös Suomessa naisten ja miesten eläkeikää koskeviin muutoksiin työnantajakohtaisissa eläkejärjestelmissä sekä tasa-arvolaissa.

Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö EAY järjesti helmikuussa Lissabonissa palkansaajanaisten konferenssin EMU:n vaikutuksista naisten asemaan työelämässä. SAK, STTK ja AKAVA järjestivät vastaavasta aiheesta seminaarin maaliskuussa ja samapalkkaisuutta käsittelevän asiantuntijaseminaarin toukokuussa.

Pohjoismaiden ammatillisen yhteisjärjestön PAY:n hallitus käsitteli tasa-arvoa työelämässä ja ay-liikkeessä jäsenjärjestöistä koottujen tietojen pohjalta. SAK:lainen ryhmä osallistui Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittamaan tasa-arvo-foorumiin huhtikuussa Tallinnassa. Pohjoismaiden ja Baltian maiden ay-järjestöt järjestivät yhteisen työpajan työelämän tasa-arvokysymyksistä Latvian Valmierassa pidetyssä foorumissa.

Tasa-arvokoulutus

Vuoden alussa aloitettiin tasa-arvo-koulutus yhdessä Kiljavan opiston kanssa. Sen yhtenä konkreettisena seurauksena käynnistyi naisnäkökulman huomioon ottavan pedagogiikan kehittämishankkeen suunnittelu. Syksyllä aloitettiin yhteistyö TSL:n kanssa suunnittelemalla liittojen naisjäseniä palveleva viikonlopun koulutuspaketti "Tunnenko naiseni". Kurssi tukee naisten itsetunnon ja vuorovaikutustaitojen kasvua.

Tasa-arvovaliokunta piti esillä liittojen vastuuta siitä, että kaikkien liiton järjestämien luottamushenkilökurssien tulisi sisältää läpäisyperiaatteella tasa-arvonäkökulma. Lisäksi liitoille ja SAK:n paikallisjärjestöille annettiin tilauksesta konsultti- ja kouluttajapalveluita tasa-arvoasioissa.

Vuoden aikana jatkettiin 1996 alkaneita alueellisia projekteja ja järjestettiin naisten pienryhmille koulutusviikonloput Karjaalla, Hämeenlinnassa ja Oulussa. Tavoitteena oli saada tiedostamisen lisäksi aikaan konkreettisia toimia osanottajien työpaikoilla. Näiden alueellisten koulutustilaisuuksien lisäksi järjestettiin tilauksesta naisten pienryhmälle viikonloppukurssi Pieksämäellä.

Perinteisille ay-naisten neuvottelupäiville Tampereella osallistui n. 50 naista eri aloilta. Päivien teemana oli naiset toimijoina ja vaikuttajina työelämässä.

Työelämän tutkimus

Työelämän tutkimuksen suuntautumiseen SAK vaikutti valtion tiede- ja teknologianeuvostossa sekä työministeriön tutkimuspolitiikan neuvottelukunnassa. Merkittäviä tutkimuksen toteutus- ja rahoituskansavia ovat Työterveyslaitos, Teknologian kehittämiskeskus ja Työsuojelurahasto, joissa SAK:lla on edustus.

Tärkeänä painopisteenä oli vaikuttaminen Euroopan elin- ja työolojen kehittämissäätöön ns. Dublinin säätöön työhön. SAK:n edustaja toimi säätöön puheenjohtajana. Dublinin säätöön projektin Työehtosopimus-toiminta ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen - johtoryhmän työhön osallistuttiin. SAK:n edustaja toimi puheenjohtajana Dublinin säätöön yhdessä EU:n komission kanssa järjestämissä konferensseissa "Rasismien ehkäiseminen työpaikoilla" sekä "Työehtosopimustoiminta ja sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen". Kansainvälinen yhteistyö tutkimusasioissa oli tiivistä myös EAY:n kanssa.

Toimintavuonna osallistuttiin myös tietoyhteiskunta-asiain neuvottelukunnan työhön ja

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

tietoyhteiskunnan kehityksestä ja vaikutuksista käytävään koti- ja kansainväliseen keskusteluun.

Palkansaajakeskusjärjestöjen tutkimusvas-
taavien tapaamisia jatkettiin. Liittojen tutki-
musvastaaville järjestettiin yhteinen tilai-
suus, jossa selvitettiin menossa olevia tut-
kimushankkeita ja keskusteltiin yhteistyön
painotuksista. Yhteydenpitoa tutkimuslai-
toksiin, tutkijoihin ja yliopistoihin kehitettiin.

SAK:n paikallisen sopimisen projekti toteutti
SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen opis-
toissa kyselytutkimuksen, jolla selvitettiin
mm. paikallisen sopimisen laajuutta ja luot-
tamusmiesten asemaa paikallisissa sopi-
mistilanteissa. Vuoden aikana haastateltiin
myös luottamusmiesten ja työnantajien
edustajia paikallisten sopimuskäytäntöjen
sekä niitä koskevien odotusten esillesaami-
seksi.

Työelämän kehittämisen valiokunta

Vuoden 1996 syksyllä perustettu työelä-
män kehittämisvaliokunta asetti itselleen
toiminnan suuntaviivat koko edustajako-
kouskaudelle. Pohjana olivat edustajako-
kouspäätökset, joista painopisteiksi otettiin
paikallinen sopiminen ja luottamusmiehen
asema työpaikoilla, tulospalkkaus ja työn
vaativuuden arviointi, työaikapoliittikka ja
työkykyä ylläpitävä toiminta, TYKY. Valio-
kunta oli myös aloitteellinen tulopoliittisen
ratkaisun ns. työelämäpaketin valmistelus-
sa.

Osallistumisjärjestelmät

Vuoden alusta tulivat voimaan yhteistoi-
mintalain muutokset, joiden tavoitteina on
lisätä henkilöstön tiedonsaantia työvoiman
vähentämistilanteissa sekä selkeyttää neu-
vottelumenettelyjä. Kolmikantainen yhteis-
toimintaneuvottelukunta järjesti muutoksista
koulutustilaisuuden ja työministeriö julkaisi
uusitun tiedotusaineiston.

Henkilöstörahastojen perustamista edistet-
tiin tuottamalla yhteinen materiaali, jota

jaettiin laajasti. Henkilöstörahastolakiin li-
sättiin rahaston ja yrityksen välistä henkilö-
tietojen luovutusta täsmentävä kohta. Osal-
listumisjärjestelmien toimivuutta erityisesti
tuotantokysymyksissä edistettiin kansallisen
tuottavuusohjelman pk-yrityksille suunnatul-
la "Työpaikan kehittämistalkoot" -
kampanjalla sekä "Tuottavuusyhteistyön
edistäminen -projektissa".

Tuottavuusasiat

Tuottavuustoiminta keskittyi työntekijöi-
den vaikutusmahdollisuuksien edistämiseen
sekä työn vaativuuden arviointia ja tulos-
palkkioita koskevaan neuvontatyöhön. Tu-
lospalkkioista ja työn vaativuuden arvioinnin
menettelytavoista valmisteltiin jäsenliittojen
käyttöön ohjeet. Lisäksi osallistuttiin muu-
taman sopimusalakohtaisen työn vaativuu-
den arviointijärjestelmän kehittämiseen.

Palvelualojen liittojen hallintoelinten jäsenille
ja luottamushenkilöille tarkoitettu palvelualo-
jen Työ ja Palkkaus-seminaari järjestettiin
4.2.1997 Helsingissä. Seminaarissa käsi-
teltiin kaupan ja palvelualojen kehitysnäky-
miä ja uusia menetelmiä, joilla voi tutkia ja
kehittää työtä ja työn vaativuuden arviointia
sekä tulospalkkioita.

Jäsenliittojen hallintoelinten jäsenille, toi-
mitsijoille ja työpaikkojen pääluottamus-
miehille järjestettiin "Tuottavuus- ja työelä-
mä" -seminaari syyskuussa hotelli Petäyk-
sessä. Seminaarissa esiteltiin kansallisen
tuottavuusohjelman projekteja ja niiden tu-
loksia sekä kansallista työelämän kehittä-
misohjelmaa.

Tuottavuudella tulevaisuuteen - ohjelma

Ohjelman projektit jatkuivat suunnittelus-
sa laajuudessa. Niissä kehitetään ja kokeil-
laan uusia toimintatapoja ja menetelmiä,
jotka pyritään levittämään elinkeinoelämän
ja julkisen hallinnon käyttöön. Ohjelma pyrkii
kehittämään myös yhteistyöverkostoja yri-
tysten, tutkimus- ja koulutuslaitosten, kon-
sulttien, julkisen hallinnon ja työmarkkinajär-

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

jestöjen välille. Se toteutti yhteistyötä kansallisen työelämän kehittämisohjelman kanssa.

Ohjelman projektien työseminaari järjestettiin huhtikuussa Helsingissä. Seminaarissa käsiteltiin tuottavuuden kehityksen vaikutuksia työllisyyteen sekä esiteltiin tuottavuusohjelman projekteja.

Työvoima- ja elinkeinokeskukset

Uudet työvoima- ja elinkeinokeskukset aloittivat toimintansa 1.9.1997. Aikaisemmin erillään toimineista Tekesin kotimaan yksiköistä tuli samalla työvoima- ja elinkeinokeskusten teknologiayksiköitä. Ne jatkavat toimintaansa edelleen Tekesin ohjauksessa ja valvonnassa sekä tarjoavat Teke-

sin rahoitus- ja asiantuntijapalveluja koko maassa.

Rationalisointineuvottelukunnat

SAK-TT rationalisointineuvottelukunta vieraili syyskuussa 1997 Sveitsissä ja Ranskassa. Matkan aikana tutustuttiin yrityksissä tapahtuvaan tuottavuustyöhön, uusien työorganisaatiomuotojen käyttöön, laadun kehittämiseen, yritysten ja niiden henkilöstön yhteistoimintaan sekä palkkausjärjestelmiin. Neuvottelukunta julkaisi kirjan "Arvot, muutokset, tiimit ja arki". Sen tarkoituksena on kannustaa työnantajia ja työntekijöitä toteuttamaan kehittämissyhteistyötä, joka antaa yhteistyölle myös tuloksellisuutta.

KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

Kansainvälisen edunvalvonnan tärkeä saavutus oli työllisyyden edistämisen kirjaaminen Amsterdamin hallitusten välisen konferenssin päätöslausumaan. Sen mukaan EU:n työllisyyttä koskevat tavoitteet sovitaan huippukokouksessa vuosittain. Luxemburgin puheenjohtajuuskaudella saatiin päätös unionin laajentumisesta ja sillä on merkittävä vaikutus myös käsitteen - pohjoinen ulottuvuus - kehittämiseen, mikä merkitsee yhä kasvavaa kosketuspintaa myös Barentsin meren alueella ja Venäjän luoteisosissa. SAK on vuoden aikana korostanut lähialueyhteistyössään jäsenyyttä hakeneiden maiden jäsenyyssuhteiden ja velvoitteiden täyttämistä.

Inhimillisten perus- ja ammattiyhdistysoikeuksien loukkaukset lisääntyivät vuoden aikana. Suomalaisten erityishuomion kohteina olivat Etelä-Korea, Indonesia ja Algeria. SAK aloitti yhdessä jäsenliittojensa ja SASK:in kanssa loppuvuodesta lapsityövoiman käytön vastaisen kampanjan.

Talous- ja sosiaalikomitea järjesti Helsingissä huhtikuussa kansalaisten Eurooppa -seminaarin yhdessä komitean suomalaisten taustayhteisöjen kanssa. Seminaarin aiheena oli Itämeren alueiden yhteistyö. Vuoden aikana komitea käsittelee lausunnoissaan työllisyyttä, EU:n laajentumista, yhteiseen valuuttaan siirtymistä ja metsäpolitiikkaa.

Euroopan yhdentyminen ja EAY

Euroopan unionin huippukokous Luxemburgissa päätti laajentumisneuvottelujen aloittamisesta joulukuussa kuuden ehdo- kasmaan kanssa. Laajentumiskysymys oli näkyvästi esillä myös Euroopan Ammatillisessa Yhteisjärjestössä EAY:ssa. SAK, STTK ja Akava järjestivät lokakuussa laajentumista käsitelleen seminaarin Espoon Hannasaareen, johon osallistui noin 150 ayliikkeen vaikuttajaa.

EU:n runsaan vuoden koolla ollut hallitusten välinen konferenssi (HVK) päättyi Amsterdamin huippukokoukseen kesäkuussa 1997. Ay-liikkeen kannalta sen merkittävin

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

tulos oli erityisen työllisyysluvun sisällyttäminen sopimukseen, joka on parhaillaan jäsenmaissa ratifioitavana. Myös EAY:n ja työnantajajärjestöjen vuonna 1991 allekirjoittaman sosiaalipöytäkirjan asemaa vahvistettiin ottamalla se perussopimuksen osaksi.

Euroopan tason neuvotteluissa eli ns. sosiaalidialogissa syntyi uusi sopimus osatyöajasta. Se hyväksyttiin äänestyksen jälkeen EAY:n hallituksessa kesäkuussa. SAK osallistui useiden kuukausien ajan EAY:n neuvotteluvaltuuskunnan työhön.

EU-maiden työttömyys jatkui hälyttävän korkeana. EU:n poliittiset johtajat kokoontuivat työllisyysasialle omistettuun huippukokoukseen marraskuussa Luxemburgissa. Tätä edelsi työmarkkinaosapuolten oma huippukokous, jossa EAY yhdessä UNICE:n ja CEEP'in kanssa allekirjoitti työllisyyden edistämistä koskevan julistuksen. SAK osallistui EAY:n työhön sen kaikilla tasoilla, hallituksessa, valiokunnissa, työryhmissä, sosiaalidialogissa ja teemakonferensseissa. EAY:n ammattisihteeristöt pitivät vuosittaisen kokouksensa Suomessa.

Pohjoismainen yhteistyö

Perinteinen pohjoismainen yhteistyö jatkui entiseltä pohjalta. Pohjolan Ammatillinen Yhteisjärjestö PAY piti kolme hallituksensa kokousta. Sen Eurooppa- ja Itämerivaliokunta vastasivat järjestön poliittisista painopisteistä. PAY:n joka kolmas vuosi pidettävässä toimintakonferenssinssä syyskuussa keskusteltiin pohjoismaisen yhteistyön päälinjoista vuosina 1998 - 2000.

Lähialueyhteistyö

Elinkeinoelämämme suuntautuminen lähialueille ja erityisesti tulossa oleva EU:n itään laajeneminen muuttivat lähialueyhteistyön yhä selkeämmin osaksi SAK:n edunvalvontapolitiikkaa.

Merkittävin yhteiskumppani lähialueilla oli Viron EAKL, jonka kanssa toteutettiin monia

yhteisiä koulutushankkeita. Näistä tärkein oli EAKL:n keskustoimistolle ja sen liitoille yhdessä SAK:n jäsenliittojen ja muiden palkansaajakeskusjärjestöjen kanssa järjestetty seminaari. Vuoden lopulla käynnistyi EAKL:n järjestörekisterihanke, jota rahoitetaan EU:n Phare-ohjelmasta.

Yhteistyötä viriteltiin myös muiden Baltian maiden kanssa. Latvian LBAS:n kanssa toteutettiin vuoden aikana järjestö- ja ay-informaatiokehityshanke, johon saatiin valtion rahoitusta.

Venäjän FNPR:n kanssa toteutettiin yhteinen seminaari, johon osallistui FNPR:n ja SAK:n liittoja sekä muita suomalaisia keskusjärjestöjä. Vuoden alussa järjestettiin liittojen kansainvälisten sihteerien opintomatka Pietariin ja seminaari Rovaniemellä Muurmanskin alueen ay-keskusjärjestölle. Karjalan tasavallan ay-keskusjärjestön kanssa käynnistettiin EU:n Tacis-rahoitusta saava kehittämishanke, jossa ovat mukana myös muut palkansaajakeskusjärjestöt ja useat jäsenliitot.

Itämeren alueella tehtiin yhteistyötä myös Saksan ay-keskusjärjestön DGB:n pohjoisten aluejärjestöjen kanssa. Vuoden aikana saatiin päätökseen kaikki Itämeren maat kattava laaja yhteisprojekti ja käynnistettiin uusi, Itämeren maiden ay-liikettä ja ammatillista koulutusta koskeva projekti.

Myös EAY:n EU-laajenemista seuraava integraatiotyöryhmä suuntasi vuoden aikana toimintaansa Itämeren maihin. Liettuassa järjestettiin vuoden lopulla laaja Baltia-seminaari, jossa SAK oli mukana.

Muu kansainvälinen edunvalvonta

Taloudellisen kehityksen järjestön OECD:n yhteydessä toimivalla ammattiyhdistysliikkeen neuvoa-antavalla komitealla TUAC:lla oli vuoden aikana kaksi yleisistuntoa. Kevään kokouksessa käsiteltiin globalisaatiota Kaakkois-Aasian tilanteen osalta ja Etelä-Koreassa vuoden vaihteessa ja alkuvuodesta tapahtunutta ay-oikeustaistelua. Syksyn kokouksen keskeisiä teemoja olivat

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

Kaakkois-Aasian talousongelmat, monenvälinen investointisopimus (MAI), globalisaation sosiaalinen ulottuvuus sekä ympäristökysymykset.

Kansainvälinen työjärjestö ILO

SAK osallistui ILO:n 85. työkonferenssiin kesäkuussa Genevessä. Työkonferenssi hyväksyi yksityisiä työnvälitystoimistoja koskevan yleissopimuksen ja siihen liittyvän suosituksen. Konferenssi hyväksyi myös päätöslauselman, jonka mukaan vuoden 1998 työkonferenssin tulisi hyväksyä toimeksiantotyötä koskeva yleissopimus ja siihen liittyvä suositus. Toimeksiantotyötä koskevan sopimuksen aikaansaaminen osoittautui hyvin hankalaksi ja sen käsittely jatkuu. Asialistalla oli myös työpaikkojen luomista pienissä ja keskisuurissa yrityksissä koskeva suositus, joka käsitellään seuraavassa työkonferenssissa.

ILO:n pääjohtajan raportista käyty keskustelu oli poikkeuksellisen tärkeä ILO:n tulevaisuuden kannalta. Raportti keskittyi erityisesti globalisaatioon ja ILO:n normitoiminnan kehittämiseen. Siinä esitettiin myös työntekijöiden perusoikeuksia koskevan julistuksen aikaan saamista, millä vahvistettaisiin maailmanlaajuisista työntekijöiden perusoikeuksien kunnioittamista ja ILO:n roolia. Julistuksesta keskusteltiin vilkkaasti ja monet hallitukset sekä työnantajat vastustivat sitä kiihkeästi. ILO:n roolin vahvistaminen ja etenkin valvontamekanismin lujittaminen on erittäin tärkeä asia työntekijöille.

ILO:n järjesti joulukuussa kolmikantaisen kokouksen naisista johtajina. Siihen osallistui valtuuskunnat 20 maasta. Marjaana Valonen osallistui kokoukseen Suomen valtuuskunnan jäsenenä.

Kansainvälinen tiedotus

SAK:n englanninkielinen tiedote "SAK-Info" alkoi ilmestyä säännöllisesti ja aivan vuoden lopussa SAK:n ja jäsenliittojen yhteinen englanninkielinen uutispalvelu alkoi toimia internetissä. Tulopoliittisesta sopi-

muksesta tehtiin englanninkielinen tiedote. Lapsityövoiman käytön vastaisen kampanjan tarkoituksiin käännettiin VAKL:n lapsityötä käsittelevät aineistot "Kun lapsuus ei ole leikin aikaa" ja lapsityövoiman käyttö jalokiviteollisuudessa.

Työmarkkinajärjestöjen osa-aikatyötä koskevasta neuvottelutuloksesta ja useista sosiaalidialogiin liittyvistä asioista tehtiin lehdistötiedotteita ja järjestettiin lehdistötilaisuuksia. Työmarkkinatoimittajille järjestettiin sosiaalidialogia käsittelevä koulutustilaisuus ja yhteistyössä DGX:n kanssa kaksi kurssia ay-toimittajille. Näille kursseille osallistui kaikista keskusjärjestöistä yhteensä 30 ay-toimittajaa.

KEY:n tiedottamista suunniteltiin ja hoidettiin yhdessä palkansaajakeskusjärjestöjen tiedottajien ja KEY:n johtajan kesken. KEY:n tiedotteen laatimista varten koulutettiin EU:n rahoituksella viisi liittojen toimittajaa. Uusi tiedote "EU-kolmio" ehti ilmestyä yhden keran vuoden 1997 puolella.

Ammattiliittolehdistöille tuotettiin vuoden kuluessa juttuja, jotka liittyivät sarjaan eurooppalaisten ihmisten arkielämästä "Euroopassa klo 13.00." Ay-lehdille tuotettiin myös jutut Algerian tilanteesta ja useita lapsityökampanjaan liittyviä juttuja. Lähialueyhteistyöhön liittyen SAK:laisille ay-lehdille järjestettiin jutuntekomatkat Narvaan ja Tarttoon.

Vuonna 1997 tuotetut aineistot:

- SAK-info - englanninkielinen uutiskirje 4 kertaa
- suomalaisen työmarkkinajärjestelmän esite ruotsin-, englannin-, saksan- ja ranskankielisinä
- KEY:n esite suomen/ruotsinkielisenä ja englannin/ranskankielisenä
- suomalaisen ay-liikkeen esittely toimitettiin monisteeksi englannin-, saksan-, espanjan- ja ranskankielisenä
- SAK:n esite saksankielellä
- lapsityökampanjaan liittyvät esite ja juliste suomen- ja ruotsinkielisinä

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

Tietopalvelu

SAK:n tietopalvelu seurasi ja välitti edelleen internetin kautta ilmestyvää kansainvälisten ay-järjestöjen ja muiden tahojen tuottamaa tietoa SAK:n ja erityisesti kansainvälisen osaston sekä jäsenliittojen tarpeisiin. Vuoden aikana testattiin erilaisia kaupallisia uutistietolähteitä, mm. Reutersin ja Esimerkin palveluita. KEY-Finland -toimiston tuottamaa tietoa välitettiin jäsenliitoille.

Kesäkuun lopussa järjestettiin yhdessä STTK:n ja AKAVAn kanssa viikon mittainen koulutusjakso Kansainvälisen työjärjestön ILO:n kurssikeskuksessa opiskelleelle aasialaiselle ryhmälle. Kurssin aiheena oli "Tietotekniikan sovellukset ammattiyhdistysliikkeessä".

Tietopalvelu koordinoi kirjojen, lehtien ja CD-Rom:ien hankintaa. SAK:n kirjat ja lehdet -tietokantojen ylläpitoa valvottiin sekä tiedotettiin uutuushankinnoista TiimiForumilla. Kirjat-tietokannassa on n. 13 000 teosta luetteloituna. Lisäys vuoden aikana on noin 900 teosta. Trip-ohjelmalla olevista SAK:n tietokannoista diaari, kirjat, lehdet, matkaraportit, oikeudellinen Saklex, tiedotteet, tutkimukset, videot ja yhteystietokannat ovat nyt luettavissa internet-selaimella SAKnet-palvelimella. Kaikki SAKnet-verkossa olevat liitot voivat käyttää tietoa hyväkseen. Vuoden loppupuolella perustettiin työryhmä, joka valmistelee SAK:n ja jäsenliittojen henkilökunnalle tarkoitettua yhteistä intranet-palvelua.

JÄSENPALVELUTOIMINTA

Jäsenpalveluosaston toiminnan painopisteitä olivat SAK:n juhlavuoden tapahtumien toteutus, alueellisen toiminnan kehittäminen, koulutiedotuksen vahvistaminen ja tiedotustoiminnan kehittäminen. Toimintavuoden aikana toteutettiin mm. päätkätyö- ja Emu-projektit sekä aluetoiminnan kehittäminen, jota koskeva raportti hyväksyttiin valtuuston syyskokouksessa. Järjestäytymisen edistäminen painottui osaston kaikissa toiminnoissa koko vuoden ajan ja vuoden lopulla panostettiin erityisesti tulopoliittisten neuvottelujen tukitoimiin.

VIESTINTÄ

SAK:n vuonna 1995 käynnistettyä kolmi-vuotista viestinnän kehittämishanketta jatkettiin. Vuoden aikana toteutettiin SAK:n viestinnän kokonaisselvitys, jonka pohjalta viestinnän painopisteitä ja resursseja päätettiin suunnata uudelleen. Kokonaisselvitys ja uudistamistarpeet käsiteltiin viestintävaliokunnan ja hallituksen kokouksissa

sekä toimintasuunnitelman yhteydessä valtuustossa.

Päivittäisen tiedottamisen lisäksi järjestön yhteisökuvaa kehitettiin johdonmukaisesti; mm. SAK:n 90-vuotisjuhlavuosi tarjosi uudistamiseen hyvän tilaisuuden. Juhlavuoden ilme otettiin käyttöön kaikissa painotöissä, julkaisuissa, internetissä sekä tilaisuuksien somistuksissa.

SAK:laisen ammattiyhdistysliikkeen kokonaisviestinnän tukena ja koordinoijana toimiva viestintävaliokunta kokoontui vuoden aikana viisi kertaa.

Ulkoinen tiedotus

Toimittajien palvelua tehostettiin edelleen. Erityistä huomiota kiinnitettiin alueellisen viestintäpalvelun parantamiseen sekä sähköisen viestinnän hyödyntämiseen. Lehdistötilaisuuksia järjestettiin mm. juhluvuoden tiimoilta sekä Emu-kenttäkierroksen ja tulopoliittisen kierroksen yhteydessä. Syksyn työmarkkinailmastotutkimus julkis-

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

tettiin samanaikaisesti eri puolilla Suomea ja piirisihteerit esittelivät samassa yhteydessä SAK:n tupotavoitteita alueellisille viestimille. Taustatilaisuuksia järjestettiin työmarkkina-toimittajille, naistoimittajille, artikkelitoimittajille sekä kesälomien alla kesätoimittajille. Maakunta- ja alueellisille viestimille järjestettiin kaksipäiväinen seminaari.

Liittolehtien palvelua jatkettiin ja artikkeleita ajankohtaisista aiheista tuotettiin itse ja tilattiin ulkopuolisilta liittolehtien käyttöön. Ajankohtaistilaisuuksia järjestettiin liittojen tiedottajille. Syksyn tulokierroksen ajaksi viestintää vahvistettiin yhdellä henkilöllä, joka keskittyi ennen kaikkea palvelemaan liittojen ja liittolehtien tiedontarpeita. SAK:n internet-sivuja kehitettiin edelleen.

Radio- ja TV-ohjelmat

Viestinnän tuottamat, 3-5 minuutin pituiset ajankohtaisista työmarkkina-aiheista tehdyt radiojutut toimitettiin viikottain kaikkien paikallisradioiden käyttöön. Tulokierroksen yhteydessä juttuja tehtiin kahdesti viikossa. Jutuissa haastateltiin SAK:n johdon ja asiantuntijoiden lisäksi liittojen johtoa ja asiantuntijoita. SAK:n ja sen jäsenliittojen valtakunnallisten asioiden taustoja syventävät alueelliset ay-radio-ohjelmat kuuluivat Jyväskylässä ja Kuopion, Kymen, Mikkelin ja Vaasan lääneissä. Työn Syke-TV-ohjelmaa tuotettiin Tampereen TV:n kautta koko vuoden ajan.

Tutkimukset

Kansalaisten työmarkkinoita ja ammattiyhdistysliikettä koskevia mielipiteitä kartoitettiin keväällä ja syksyllä Suomen Gallupin kanssa toteutetuilla Työmarkkinailmastotutkimuksilla. Syksyn tutkimuksesta tehtiin piiritöimistöille omat alueelliset ajot ja esittelymateriaalit julkistusta varten.

Osana viestinnän kehityshanketta tehtiin SAK:n viestinnän kokonais selvitys. Viestintä Oy Intercom haastatteli SAK:n ja liittojen viestintävastuullisia, asiantuntijoita ja johtoa sekä toteutti kyselytutkimuksen. Viestinnän

kehittämisen tukena käytettiin myös Taloustutkimus Oy:n viestintätutkimusta.

Markkinointi-instituutin opinnäytetyönä toteutettiin selvitys toimittajien odotuksista SAK:n sähköiselle viestinnälle. Helsingin hallinnon ja liiketalouden korkeakoulun päättötyönä valmistui selvitys työmarkkina-toimittajien tyytyväisyydestä SAK:n viestintätoimintaan.

Julkaisutoiminta

Vuosittaisista julkaisuista ilmestyivät:

- SAK:n toimintakertomus 1996
- Ammattiyhdistyskalenteri 1997
- Taskulämmin 1997
- Tilastotietoja 1997
- Katalogi 1996
- SAK:n puhelinmuistio 1997

Muut julkaisut:

- SAK:n yleisesite "Ihmisen puolella"
- "Palkansaaja ja Emu" tausta-aineisto (yhdessä TSL:n kanssa)
- Työmarkkina-avain (yhdessä työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa)
- "Uuden ajan tuulet" SAK:n juhla kirja

SAK:n monistesarjoissa julkaistiin: kannanottoja, taloustietoa, puheenvuoroja ja tutkimustietoa. Syyskaudella valmisteltiin uusi ilme SAK:n juhluvuoden jälkeiselle materiaalille - mm. lomakkeiden, kirjekuorten ja käyntikorttien sekä julkaisujen ulkoasu.

Hallinnon päätöksistä, viestinnästä ja järjestöasioista sekä yhteistyötahojen toiminnasta kertova paikallisjärjestötiedote ilmestyi kahdeksan kertaa 5 100 kappaleen painoksena.

Edunvalvonnan ajankohtaisista asioista kertova sekä tausta- ja perustietoja välittävä EVO tiedote ilmestyi 800 kappaleen monisteenä 15 kertaa. Tulokierroksen aikaan ilmestyi lisäksi ns. Neuvottelu-EVO telefax- ja sähköpostitiedotteena 22 kertaa.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Messut

SAK osallistui seuraaville messuille:

- Pohjanmaan Suurmessut 18. - 20.4. Vaasassa
- Etelä-Karjalan Messut 19. - 20.4. Imatrala
- Expo-messut 6. - 9.6. Maarianhaminassa
- Maakuntatapahtuma Pohjois-Karjala/Venäjä 13. - 15.6. Senaatintorilla
- Satakunnan Messut 5. - 8.9. Porissa
- Osaava Nainen 26. - 29.9. Turussa

Viestintäkoulutus

SAK:n henkilöstön ja ay-aktiivien viestintätaitojen kehittämiseksi järjestettiin viestintäkursseja. Viestinnän perus- ja jatkokursseille sekä radio- ja tv-esiintymiskursseille osallistui lähes 200 ay-aktiivia. MTV:n kanssa toteutetut kurssit saavuttivat suuren suosion.

Palkansaajalehtien yhteistyö

Vuonna 1996 asetettu työväenlehtityöryhmä sai työnsä valmiiksi keväällä 1997 ja SAK:n hallitus päätti kesäkuussa työryhmän muistion pohjalta jatkotoimista. Perinteinen työväenlehtiyhteistyö organisoitiin uudelleen palkansaajayhteistyöksi. SAK antaa jatkossa lehtietusuosituksen ja lehtien levikkiyhteistyötä tehostetaan.

Yhteiskuntavaikuttaminen

Vuonna 1994 aloitettua yhteiskuntavaikuttamisen projektia jatkettiin ja tilaisuuksia järjestettiin mm. eduskuntaryhmille, eduskunnan valiokunnille, ryhmäkanslioille, hallituksen ministereille ja avustajakunnalle. Tapaamisten teemoina olivat ajankohtaiset edunvalvontakysymykset.

JÄRJESTÖTEHTÄ VÄ T

Järjestötoiminnan vuosi oli tapahtumien osalta monipuolinen ja järjestötyöhön osallistuneille työntäyteinen.

Aluetoiminnan kehittäminen

Aluetoiminnan kehittämisprojekti sai työnsä valmiiksi. Kehittämisehdotukset koottiin alueellisten kehittämistyöryhmien raporttien ja liittojen kommenttien pohjalta raportiksi, jonka SAK:n hallitus ja valtuusto hyväksyivät. Raportin kokoamisesta vastasi puheenjohtaja Maj-Len Remahlin johtama ohjaustyöryhmä.

SAK:n aluetoiminnan uudet rajat noudattavat työvoima- ja elinkeinokeskusten vastavia rajoja. Raportin ehdotukset rakentuvat sen pohjalle, miten aluetoiminnan kautta voidaan vastata työn tekemisen ja yritysraakenteiden sekä paikallisen sopimisen uusiin haasteisiin.

Järjestövaliokunta

Valiokunta piti kymmenen kokousta ja käsitteli mm. rakennemuutoksesta johtuvia järjestämisongelmia. Suurin ongelmaryhmä oli määräraakaisten, pätkätyötä tekevien tai työllistämistukien avulla työllistettyjen järjestäminen SAK:laisen ay-jäsenyyden piiriin. Valiokunta kävi myös kolmatta sektoria ja sen merkitystä koskevia keskusteluja sekä perehtyi työministeriön näitä aihealueita koskeviin avustushankkeisiin.

Valiokunnan esityksestä aloitettiin toimenpiteet, jotta eri alue- ja maakuntahallinnon kokouksiin osallistuvat luottamushenkilöt saisivat ansionmenetyskorvauksen. Tähän liittyvä esitys jätettiin hallintoministerille vuoden 1997 lopussa.

Siivousalaa koskevan Unionin yhteistyöedellytykset paranivat Kiinteistötyöntekijäin Liiton mukaantulon johdosta. Kuljetusalojen liitot tiivistivät yhteistyötään SAK:n sisällä.

Palkansaajien yhteiset vappujuhlat järjestettiin 62 paikkakunnalla. Tilaisuuksiin osallistui noin 60 000 henkeä. EAY:n esityksestä järjestettiin 28.5. työllisyyden puolesta kampanjatilaisuuksia kymmenellä paikkakunnalla yhdessä muiden palkansaajakeskusjärjestöjen kanssa.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

Nuoret

Vuonna 1997 SAK:n nuorten toiminta täytti kunniakkaat 50 vuotta. Juhlavuoden painopisteitä olivat SAK:n uuden nuorisopoliittisen ohjelman valmistelu kevätvaltuustoon ja itsenäisyyspäivänä järjestetyt 50-vuotisjuhlat ja rock-konsertti.

Nuorisopoliittisen ohjelman valmistelut alkoivat jo syksyllä 1996. Ennen SAK:n hallintoelinten käsittelyä ohjelmaa hiottiin nuorisovaliokunnan ja liittojen yhteisessä seminaarissa, joka järjestettiin helmikuussa Voionmaan Opistolla. Kevätvaltuustossa käsitelty ja teeseineen hyväksytyn nuorisopoliittisen ohjelman keskeisiä vaatimuksia ovat mm. uusien työntekijöiden perehdyttämisjärjestelmien kehittäminen, työssäoppimisjaksojen pelisääntöjen aikaansaaminen ja työllisyyden parantaminen myös työtä jakamalla. Nuorisopoliittisesta ohjelmasta tehtiin syksyllä myös oma esite.

SAK:n nuorten 50-vuotisjuhlaan joulukuussa Jyväskylässä osallistui 250 nuorisosaatavaa ja veteraaneja. Juhlissa julkistettiin mm. nuorten 50-vuotishistoriikki. Itsenäisyyspäivän rock-konserttiin osallistui arviolta ennätyselliset yli 8 000 Jyväskylän alueen nuorta.

Nuorten Zigsak-lehti ilmestyi toimintavuonna 4 kertaa. Nuorten toimintaryhmät jatkoivat toimintaansa aktiivisesti ja yhdessä ammattiliittojen kanssa järjestettiin Oulun ja Uudenmaan toimintaryhmien kehittämistilaisuudet. Kansainvälinen yhteistyö jatkui vaikiintuneeseen tapaan PAY:n ja EAY:n kanssa sekä Saksan DGB:n kanssa. SAK:n nuorten 10-henkinen valtuuskunta oli elokuussa DGB:n nuorten vieraana. Toimintavuonna aloitettiin myös yhteistyö Viron EAKL:n keuhkulla -97 perustetun nuorisovaliokunnan kanssa.

Ruotsinkielinen sihteeristö

Ruotsinkielisen sihteeristön toiminta saavutti toimintasuunnitelman mukaiset tavoitteet. Sihteeristö huomioi toiminnassaan SAK:n juhluvuoden ja järjesti ruotsinkielisen 90-vuotisseminaarin Tampereella. Semi-

naarissa alustivat varatoimitusjohtaja Tapani Kahri, EU-parlamentaarikko Pertti Paasio ja dosentti Guy Ahonen. Osanottajia oli yli 60 suomenruotsalaiselta alueelta. Keväällä SAK:n ja jäsenliittojen henkilökunnalle järjestettiin ruotsinkielinen kurssi, jonka osanottajamäärä lähenteli 70. Lisäksi järjestettiin ruotsinkielinen Emu- ja palkansaajat -kurssi sekä informaatio- ja keskustelutilaisuuksia Pietarsaareissa, Porvoossa ja Helsingissä.

Materiaalin käännöstoiminta oli tehokasta ja materiaalit toimitettiin nopeasti jäsenliitoille ja kentälle. Myös SAK:n uusi esite ja video sekä yleissopimus käännettiin ja painatettiin. "SAK ruotsinkielisten jäsentensä silmin" -jäsentutkimus valmistui ensimmäistä kertaa.

Projektit

SAK:n juhluvuosi

SAK:n perustamisesta tuli 15.4.1997 kuluneeksi 90 vuotta. Järjestön juhluvuoden tapahtumien tunnuksena käytettiin edustajakokoustunnusta "Ihmisen puolella". Juhlavuoden tärkein tapahtuma oli virallisena juhlapäivänä yhteistyökumppaneille järjestetty vastaanotto, jossa kutsuvieraat eduskunnan puhemies Riitta Uosukainen ja Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliiton varatoimitusjohtaja Tapani Kahri esittivät tervehdyksensä. Vastaanotolla kävi noin 700 kutsuvierasta.

SAK:n valtuuston kevätkokouksen päätteksi pidettiin juhlaistunto, jota tasavallan presidentti Martti Ahtisaari kunnioitti läsnäolollaan. Pitämässään juhlapuheessa presidentti painotti erityisesti, että suomalaista hyvinvointiyhteiskuntaa ei voi ymmärtää ilman ay-liikkeen vahvaa panosta sen luomisessa ja kehittämisessä.

Syyskauden suuri juhlatapahtuma oli SAK:n ja liittojen hallinnolle ja henkilöstölle 17. - 18.10. järjestetty laivaristeily, jolle osallistui noin 1 500 henkeä. Syksyllä ilmestyi myös SAK:n juhlaakirja "Uuden ajan tuulet", joka sisältää SAK:n historiaa, nykypäivää ja huomisen haasteita SAK:n asiantuntijoiden

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

ja muiden yhteiskunnan vaikuttajien kirjoittamana.

Juhlavuonna järjestetty keräys työttömien hyväksi tuotti 824 384 markkaa.

Pääkaupunkiprojekti

Projekti keräsi tavoitteensa mukaan käytännön toiminnan kautta tietoa epätyypillisistä työsuhteista ja niiden ongelmista ja teki työsuhte- ja sosiaaliturvaa tunnetuksi. Projekti selvitti myös jäsenpalvelujen kehittämistarvetta ja pyrki edistämään pätkätyötä tekevien järjestäytymistä. Kevätkaudella projekti tuki ay-liikkeen ajamia lakiuudistuksia tuomalla pätkätyöntekijöiden ongelmia julkiseen keskusteluun.

Projekti käynnisti kokeiluluontoisesti maksutoman neuvontapuhelimen pätkätoita tekeville. Kokeilujakson jälkeen puhelimen toimintaa jatkettiin. Telen raporttien mukaan neuvontapuhelimeen tuli kaikkiaan 2 367 puhelua. Eniten soittajat kysyivät palkkauksesta, järjestäytymisestä sekä työttömyysturvasta. Puhelinneuvonnan lisäksi soittajille postitettiin mm. kirjallisen työsopimuksen malli, osa-aikaisen ilmoituskaavake halukuudesta lisätööhön, aineistoa sovitellusta päivärahasta ja muusta työttömyysturvasta, ETK:n palvelukortti eläketurvan tiedustelun ja muuta eläkemateriaalia.

Projekti järjesti seitsemän neuvontatapahumaa suurissa liikekeskuksissa. Tapahtumat kestivät viikosta kahteen päivään. Tapahtumien yhteydessä haastateltiin kyselylomakkeilla n. 650 pätkätyöntekijää. Projektiin osallistui 12 ammattiliittoa ja ammattiin opiskelevien SAKKI ry. Projektin toiminnan rahoittavat SAK ja liitot. Syksyllä saatiin myös työministeriön työllisyyspoliittisesta rakennerahastosta avustus projektin neuvontakokeiluihin.

SAK - EAKL järjestöprojekti

Viron ammatillisen keskusjärjestön EAKL:n kanssa jatkettiin alueellisen yhteistyön kehittämisprojektia. Kolmivuotiseen

projektiin osallistuvat SAK:n ja liittojen lisäksi myös Teknisten liittoja SAK:n Jyväskylän ja Tampereen paikallisjärjestöt. Projektin kohteena on Tarton maakunta. Toimintavuonna keskityttiin ay-aktiivien koulutamiseen ja Tarton aluepalvelukeskuksen varustamiseen. Tarton yliopisto oli tiiviisti mukana koulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa. Toimintoja suunnattiin myös alueellisen tiedotustoiminnan kehittämiseen ja yhteyksien solmimiseen työnantajien kanssa. Toimitsijoille ja ay-aktiiveille järjestettiin viestintäkoulutusta. Syksyllä järjestettiin Viron ensimmäinen työnantajakeskusjärjestöjen ja EAKL:n yhteistyöseminaari Tartossa.

Työttömien ay-jäsenten tukiyhdistys

Tukiyhdistys hakeutui työministeriön työllisyyspoliittisen rakennetuen piiriin ja sai valtionapua 1 876 000 markkaa vuodelle 1997. Yhdistys järjesti yhteistyössä eri tahojen kanssa yhteensä 87 tapahtumaa, joissa osallistujia on ollut noin 2660. Lisäksi Tukiyhdistys osallistui joulukuussa 15. -17.12. järjestetyille Next Step -messuille, jossa se esitteli omaa toimintaansa.

Tukiyhdistyksen toiminnan kaltaisille hankkeille oli selvä sosiaalinen tilaus ja tarve. Osallistujien kirjallisen palautteen mukaan henkisen ja fyysisen kunnon ylläpitäminen ja tiedon saanti ajankohtaisista asioista tukevat työttömien omaehtoista hakeutumista takaisin koulutukseen tai työelämään.

Sisäinen koulutus

Koulutusvaliokunta on toiminut koulutuslaitosten ja liittojen sisäisen koulutuksen kehittämishankkeiden foorumina. Yhteinen elementti monille hankkeille oli ay-koulutuksen monimuotoistaminen. Valiokunta käynnisti myös koulutusstrategiakeskustelun liittojen johdon kanssa ja saattoi päätökseen paikallisen koulutustoiminnan selvitystyön.

Aluekehittämisprojektin pohjalta käynnistettiin Aluevaikuttaja- koulutus liittojen alue-

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

toimitsijoille ja maakuntaryhmien jäsenille. Aluekehittämisprojektien ja koulutusvaliokunnan keskustelujen pohjalta valmisteltiin myös paikallisen ay-koulutuksen hanketta, jonka tavoitteena on aatteellis-järjestöllisen liittojen yhteisen koulutuksen kehittäminen.

SAK toimi isäntäjärjestönä yhdessä Ranskan CFDT:n kanssa toteutetulla ETUCOn kurssilla, joka käsitteli julkisten palvelujen tulevaisuutta Euroopassa. SAK osallistui myös ETUCOn Leonardo-hankkeeseen TRAINS ay-liikkeen henkilöstön tietotekniikan käytön tehostamiseksi. Toimintavuoden aikana valmistauduttiin myös toiseen ETUCOn hallinnoimaan tietotekniikkahankkeeseen - ETUEnet.

SAK:n kehittämiskeskus

Kehittämiskeskuksen toiminta-alueita olivat henkilöstökoulutus ja liittojen avustaminen ammattiyhdistystoiminnan kehittämisessä. Palvelujen uudelleen organisointia valmisteltiin SAK:n, Kiljavan opiston ja Kehittämiskeskuksen yhteistyönä. SAK:n hallitus päätti kesäkuussa, että jäsenliittojen hallinnon kehittämispalvelut toteutetaan osana SAK:n keskusjärjestötoimintaa ja henkilöstökoulutus osana Kiljavan opiston kokonaistoimintaa.

Henkilöstökoulutusta järjestettiin sekä työyhteisökohtaisesti liitoissa että yhteisesti kaikkien ammattiliittojen työntekijöille. Yhteisenä henkilöstökoulutuksena järjestettiin kaikkiaan 43 kurssia, joille osallistui 567 opiskelijaa. Opiskelijapäiviä näillä kursseilla oli 1063. Lisäksi Kehittämiskeskus oli mukana työyhteisökohtaisten koulutustilaisuuksien sisällön suunnittelussa ja toteutuksessa.

Ay-toimihenkilötutkintoon liittyvän koulutuksen aloitti 17 opiskelijaa. Vuoden lopussa tutkintoon valmentavassa toiminnassa oli mukana ammattiliittojen toimitsijoita ja toimistotyöntekijöitä yhteensä 94. Aikaisemman käytännön mukaisesti tutkinnon toteutusvastuu oli tutkintotoimikunnalla ja SAK:n jäsenpalveluosaston koulutustiimin työntekijöillä yhteistyössä Kehittämiskeskuksen kanssa.

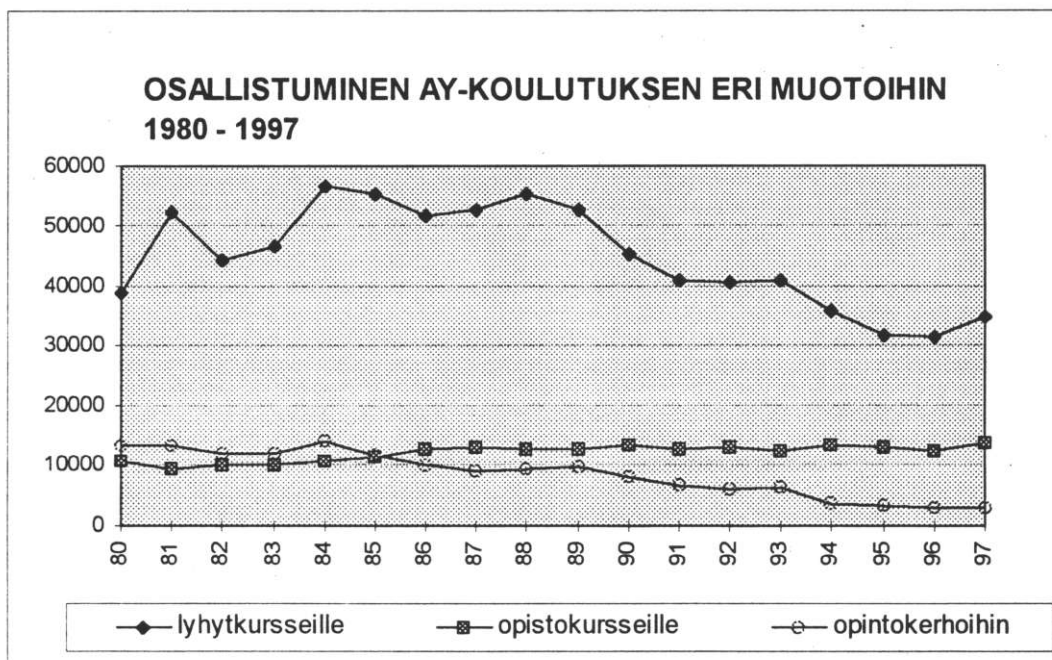
**SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997**

OPISTOJEN AY-KURSSIT 1996 ja 1997

	Kursseja		Opiskelijoita		Opiskelupäiv	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997
Kiljavan Opisto						
2 - 4 pv	172	202	3 169	3598	7 706	9050
5 pv ja pidemmät	176	152	2 411	2392	18 045	14671
Yhteensä	348	354	5 447	5990	25 751	23721
Liittojen opistot						
2 - 4 pv	132	159	2 918	3985	7 449	9368
5 pv ja pidemmät	234	242	3 814	3804	28 643	31903
Yhteensä	366	401	6 732	7789	36 092	41271
Opistot yhteensä	714	755	12 312	13779	61 843	64992

PAIKALLISKOULUTUS 1996 ja 1997

	TSL		KSL		YHTEENSÄ	
	1996	1997	1996	1997	1996	1997
Osallistujia:						
Opintokerhoissa	2 933	2869	178	201	3 111	3070
Lyhytkursseilla	26 855	30634	4 776	4209	31631	34843
Yhteensä	29 788	33503	4 954	4410	34 742	37911

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

SAK:n koulutiedotus

Koulutiedotus keskittyi koulutustapahtumien järjestämiseen opinto-ohjaajille ja yhteiskunnallisten aineiden opettajille sekä liittojen koulutiedotustoiminnan tukemiseen ja käytännön yhteistyöhön SAKKI ry:n sekä SAK:n ja liittojen aluetoimitsijoiden kanssa.

Kaikki SAK:n järjestämät koulutustapahtumat suunniteltiin sisältöjen osalta yhdessä opettajien edustajien kanssa. Suurimmat tapahtumat järjestettiin peruskoulujen ja lukioiden historian ja yhteiskuntaopin opettajille, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten opettajille ja opinto-ohjaajille. Näihin tilaisuuksiin osallistui yhteensä 220 opettajaa. Alueellista EMU-koulutusta järjestettiin opinto-ohjaajille yhdessä Taloudellisen Tiedotustoimiston kanssa. Tapahtumiin osallistui n. 150 opettajaa. Lisäksi SAK järjesti alueelliset koulutustilaisuudet Uudenmaan ja Lapin opinto-ohjaajille. Näihin tilaisuuksiin osallistui 90 opettajaa. SAK osallistui myös valtakunnallisille opinto-ohjaajien päiville, joilla oli n. 600 opettajaa sekä Itä-Suomen opinto-ohjaajien päiville, joille osallistui n. 100 opettajaa. Lisäksi SAK-aiheisia artikkeleita, uutisia ja juttuja oli runsaasti mm. opojen lehdissä.

SAK:n kaikissa piiritoimistoissa järjestettiin tilaisuudet, joissa käsiteltiin koulutiedotuksen tavoitteet ja menetelmät sekä liittojen ja piiritoimistojen asema ja tehtävät tässä työssä. Opetusmateriaalina tuotettiin Säännöt Peliin -video. Sitä kopioitiin yhteensä 1450 kappaletta, joista 250 oli ruotsinkielistä opetuskäyttöön sekä liittojen paikallisjärjestöjen ja ammattiosastojen toiminnan tarpeisiin.

Tutkimustoiminta

Vuoden aikana toteutettiin kaksi jäsenkyselyä. Postikyselyiden kohteena oli 2 000 liittosen jäsenrekistereistä poimittua jäsentä. Liittokohtaiset tulokset toimitettiin suurimmille liitoille. Vuonna 1992 aloitetut jäsenkyselyt täydentävät viiden vuoden välein tehtäviä laajempia järjestötutkimuksia. Kyselyiden

toistettavilla kysymyksillä seurataan jäsenien työmarkkina-aseman kehitystä ja mielipiteitä ajankohtaisista yhteiskuntapoliittisista asioista. Jäsenkyselyistä nousi vuoden aikana julkisuuteen erityisesti SAK:laisten suhtautuminen harmaaseen talouteen ja isien vanhempainlomiin.

SAK:n kulttuuritoiminta

SAK:n kulttuurirahastolle tuli hakemuksia 237 kpl. Apurahoja myönnettiin yhteensä 34 ja niistä suunnattiin viisi harrastajaryhmille ja 29 yksityisille harrastajille. Jaettavien apurahojen yhteissumma oli 105 500 mk. Kulttuurirahaston pääoma karttui juhlavuoden aikana 231 950 mk ja se on nyt 1 644 330,23 mk.

Yhteistyötä kulttuurialan ammattiliittojen neuvottelukunnan kanssa jatkettiin edelleen ja neuvottelukunnan sihteerin tehtävät hoidettiin SAK:ssa.

PALKKA TYÖLÄINEN

Palkkatyöläisen toimittamiseen vaikutti kolme suurta asiakokonaisuutta, nimittäin alkuvuoteen ajoittuneet SAK:n 90-vuotisjuhlallisuuudet ja heti lomien mentyä alkanut julkinen keskusteluja neuvottelut seuraavasta tulosopimuksesta sekä lehden sisällön ja ulkoasun uudistus vuoden 1998 alusta.

SAK:n juhlavuoden tiimoilta ilmestyi viisi normaalia laajempaa numeroa, joissa järjestön saavutuksia käsiteltiin ns. kaarinäkökulmasta. Käsiteltävinä olivat 90 vuoden aikana tapahtuneet muutokset ja kehitys ammattirakenteissa, työläisten asuinoloissa, naisten asemassa, luottamusmiesten oikeuksissa sekä ay-jäsenten vapaa-ajan harrastuksissa. Juhlanumeroihin saatiin lisäksi laajat ja julkista huomiota herättäneet haastattelut pääministeriltä, arkkipiispalta ja SAK:n puheenjohtajalta. Alkukevästä tehtiin myös välitilinpäätös vuoden lopussa päättyneestä yli kaksivuotisesta tuposta. Arviot kerättiin kaikilta SAK:n liittojohtajilta

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

toimialoittain. Lisäksi kommentti kysyttiin kunkin alan edustajalta SAK:n valtuustossa.

Uuden kuukausilehden suunnittelu pääsi alkamaan syyskuussa. Kustannussyistä lehden formaatiksi valittiin perinteisen aikakauslehden sijasta sanomalehtityyppinen ns. leikattu tabloid. Lehden sisältökonsepti luonnosteltiin valmiiksi loka—marraskuussa ja luonnostelun lomassa aloitettiin myös ulkoasusuunnittelu

Palkkatyöläinen ilmestyi toimintakautena 24:nä numerona. Lehteä kohti laskettu keskimääräinen sivuluku oh runsaat 19, eli edellisvuoden tasoinen. Lehden painos vuoden lopulla oli noin 29 000. Toimituksessa työskenteli 2 5 toimittajaa.

LÖNTAGAREN

Vuoden 1997 a-kapin lehden sisällössä painottuivat kevaallia SAK:n 90 juhlavuosi ja syksyllä sopimusneuvottelut. Kevätkaudella Löntagarenissa julkaistun juhlavuoteen liittyvät teemasarja jossa selviteltiin ammattikennemuutoksia työntekijöiden asunto-oloja, kansainvälistä yhteistyötä, naisten asemaa, luottamusmiesten oikeuksia ja jäsenistön vapaa-ajantoimintaa. Juhlakuun liittyen haastateltiin pääministeriä, arkkipiispaa ja SAK:n puheenjohtajaa. Sopimusneuvotteluja seurattiin tavanomaiseen tapaan esittelemällä tavoitteita ja neuvottelujen kulkua, joita peilattiin työpaikkahaastatteluilla. Muista kirjoituksista voidaan mainita Folkhälsanin Mjölbolsta-tapaus ja raportti

Hangon kaupungin taloudellisesta tilanteesta.

Järjestön viestintästrategian uudistamisen yhteydessä päätettiin, että SAK:n lehdet muutetaan kuukausijulkaisuiksi. Toimitukset saivat tehtäväkseen muotoilla lehdille uuden sisällön, joka työelämän ajankohtaisten aiheiden sijasta suuntautuisi ajankohtaisteemojen taustojen kuvaamiseen sekä arvokeskusteluun. Samalla lehtien graafinen ulkoasu uudistettiin. Kuukausijulkaisu Löntagarenin sisältösuunnitelma saatiin valmiiksi marraskuun lopulla.

Kehittämissuunnitelmista erillään käytiin syksyllä myös keskustelua yhteistyömahdollisuuksista suomenruotsalaisten työväenlehtien Arbetarbladetin ja Ny Tidin kanssa. Keskustelut eivät johtaneet konkreettisiin tuloksiin.

Yhteistyössä STTK:n ja AKAVAN ruotsinkielisten jaostojen kanssa tehtiin Tvärs-liite, joka ilmestyi numeron 11 yhteydessä ja toimitettiin yhteistyöjärjestöjen ruotsinkielisille jäsenille.

Löntagarenia ilmestyi kaikkiaan 24 numeroa, joiden keskimääräinen sivumäärä oli 18,1; tässä on vähennystä 0,5 edelliseen vuoteen nähden. Painosmäärä kohosi noin 21 500 kappaleeseen. Suurin tilaaja oli KTV 7 700 kpl, Metallin toisena 4 400 kpl. Yli tuhat kappaletta tilasivat myös Kemia, AKT ja Rakennusliitto.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

TALOUS- JA SISÄISET PALVELUTOIMINNAT

TALOUSASIAIT

Tulos

Tilivuoden tulos oli rahastosiirtojen ja varausten muutosten jälkeen 8,5 milj. markkaa ylijäämäinen. Edellisen vuoden tilinpäätös päättyi 13,9 milj. markan ylijäämään, joten tulos oli 5,4 milj. markkaa edellisvuotta huonompi. Henkilöstökulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 1,3 milj. markkaa. Toimintakulujen nettokasvu oli 2,2 Mmk.

Jäsenmaksutuotto

Jäsenmaksutuotot kasvoivat 0,5 milj. markalla ja olivat 63.9 milj. markkaa. Tuotoon sisältyy 1,1 milj. markkaa liittojen jäsenmaksun jaksotusmuutoksista johtuvia kertaluonteisia vaikutuksia vuodelta 1996. Tosiasiallisesti jäsenmaksutulo toteutui edellisvuotta pienempänä. Neljä jäsenliittoa alensi jäsenmaksuperustettaan vuonna 1997.

Sijoitukset

Sijoitusten kate oli 10,1 milj. markkaa. Kate on edellisen vuoden tasolla.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

TILINPÄÄTÖS

SAK RY:N TALOUS

Taloudellinen tulos

Keskusjärjestön tilikauden tulos oli rahastosiirtojen ja varausten muutosten jälkeen 8,5 Mmk ylijäämäinen.

SAK:n tuotot ja kulut kehittyivät seuraavasti:

	tp. 1997 Mmk	tp. 1996 Mmk	Ero Mmk	muutos %
VARSINAINEN TOIMINTA				
Toimintatuotot	7,9	5,0	-2,9	58
Henkilöstökulut	-36,0	-34,7	1,3	4
Toimintakulut	-30,0	-24,9	5,1	20
Jäsenmaksukulut	-4,7	-4,8	-0,1	-2
Vars. toiminnan kulujäämä	-62,8	-59,4	3,4	6
 Sijoitusten kate	 10,1	 10,2	 0,1	 -1
 Jäsenmaksutuotot	 63,9	 63,4	 -0,5	 1
Muu varainhankinta	0,0	0,0	0,0	
Rahoitustuotot ja -kulut	0,6	1,5	0,9	-60
 Kokonaistuottojäämä	 11,8	 15,7	 3,9	 -25

Toimintatuotot kasvoivat 2,9 Mmk edellisvuoteen verrattuna. Valtionavut ja EU:n rahoitus eri projekteihin sekä SAK 90 vuotta-juhla-julkaisun ilmoitustuotot lisäsivät toimintatuottoja.

Henkilöstökulut nousivat edellisvuoteen verrattuna 1,3 Mmk. Eläkevakuutusmaksujen kasvu ja palkankorotukset (syksyllä 1996) nostivat henkilöstökuluja.

Toimintakulujen kasvuun vaikuttivat mm. EMU-projekti, Pätkätyöprojekti ja SAK 90-vuotisjuhlatapahtumat.

Varsinaisen toiminnan kulujäämä kasvoi 6 % eli 3,4 Mmk vuoteen 1996 verrattuna.

Sijoitusten kate pysyi lähes edellisen vuoden tasolla.

Jäsenmaksutuotot toteutuivat 1 % eli 0,5 Mmk edellistä vuotta

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

suurempana. Tähän vaikutti liittojen jäsenmaksutuottojen jakso-
tuksen muutos vuonna 1996. Tästä syystä vuodelle 1996 kuuluvia
jäsenmaksutuottoja kirjautui 1,1 Mmk vuodelle 1997. Kun tämä otetaan
huomioon, niin tosiasiallisesti jäsenmaksutuotot toteutuivat 0,6 Mmk
edellisvuotta pienempänä.

Korkokuluja ei ollut.

SAK:n tase-erät kehittyivät
seuraavasti:

	tp. 1997 Mmk	tp. 1996 Mmk	Ero	Muutos %
VASTAAVAA				
Käyttöom. ja muut pitkäaik. sijoitukset	182,1	161,1	21	13
Rahoitusomaisuus	44,2	55,2	-11	-20
	226,3	216,3	10	5
VASTATTAVAA				
Oma pääoma	207,9	199,1	8,8	4
Varaukset	1,3	0,5	0,8	160
Vieras pääoma, pitkäaikainen	7,1	7,3	-0,2	-3
Vieras pääoma, lyhytaikainen	10,0	9,4	0,6	6
	226,3	216,3	10	5

Käyttöomaisuuden ja muiden pitkäaikaisten sijoitusten kasvuun
vaikuttivat mm. Suomen Viestintärahoitus Oy:n osakkeiden merkintä
1,6 Mmk:lla sekä "erääntyneillä" sijoituksilla ja rahoitusomaisuudella
tehty pitkäaikainen pankkitalletus Merita Oy:n sijoitustilille (25 Mmk).

Tilivuoden aikana myytiin Aso-Asunnot Oy:n osakkeet VVO:lle
0,1 Mmk:lla, joka maksoi ne VVO:n osuuksina. Osuuskunta VVO:n muututtua
osakeyhtiöksi vaihtuivat osuudet VVO-yhtymä Oy:n osakkeiksi.
Kantava Oy:n osakkeet myytiin.

Rahoitusomaisuus väheni 11 Mmk.

Oma pääoma lisääntyi tilikauden ylijäämän (8,7 Mmk) verran.

Tehtiin 0,8 Mmk:n edustajakokousvaraus ja uusi 0,5 Mmk:n
varaus tiedotus- ja järjestötyöprojektiin.

Pitkäaikainen vieras pääoma pieneni eläkevastuuvelan
muutoksen (0,2 Mmk) johdosta.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Henkilöstö

SAK:n palveluksessa oli 31.12.1997 henkilöstöä seuraavasti:

	1997	1996
Vakinaisessa työsuhteessa	126	127
Määräaikaisessa työsuhteessa	6	4
Opintovapaalla	1	0
Työvapaalla	4	5
Hoitovapaalla	0	1
Yhteensä	137	137

Enemmistöosakkeet

SAK omistaa osake-enemmistön seuraavista
kiinteistöosakeyhtiöistä:

	Osuus os.p:sta
Hakaniemen Merikiinteistö Oy	51 ,5 %
KOy Pajalantie 19 (Järvenpää)	100,0 %
KOy Sarviniitynkatu 4 (Kerava)	100,0 %
KOy Laurinkatu 41 (Lohja)	69,0 %

Tilikauden tulos

SAK:n tilikauden tulos 9 536 003,56

Rahastosiirot

Lahjoitukset kulttuurirahastoon

-231 950,00

Kulttuurirahastoon siirretään

- kulttuurirahaston pääomalle

hyvitettävä laskennallinen

6 %:n korko

-93 075,30

Kulttuurirahastosta katetaan

- jaetut avustukset

105 500,00

-219 525,30

Varausten muutos

Edustajakokousvarauksen lisäys

-800 000,00

Varaus tiedotus- ja järjestötyöprojektiin/lisäys

-500 000,00

Varaus tiedotus- ja järjestötyöprojektiin/vähän

500 000,00

SAK:n tilikauden ylijäämä

8 516 478,26

Ehdotus ylijäämän käytöstä

Ylijäämä ehdotetaan liitettäväksi omaan pääomaan siten, että
käyttörahaan siirretään 5 000 000 mk ja pääomaan 3 516 478,26 mk.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

TULOSLASKELMA 1.1.-31.12.1997

VARSINAINEN TOIMINTA	1997	1996
Tuotot		
Toimintatuotot	3 713 796,63	2 401 777,94
Lehtituotot	2 396 667,95	2 310 858,90
Valtionavut	757 636,67	296 788,59
Muut tuotot	1 032 294,00	18 800,00
	7 900 395,25	5 028 225,43
Kulut		
Henkilöstökulut		
Palkat	-23 855 352,29	-23 229 702,88
Henkilösivukulut	-12 184 059,81	-11 481 037,38
	-36 039 412,10	-34 710 740,26
Vuokra- ja vastikekulut	-1 764 295,64	-1 715 260,92
Järjestökulut	-4 331 545,66	-4 902 611,64
Materiaalikulut	-4 808 078,71	-4 639 962,73
Ulkopuoliset palvelut	-8 114 800,82	-5 888 453,53
Jäsenmaksukulut	-4 677 452,83	-4 774 102,08
Muut toimintakulut	-10 964 343,96	-7 766 151,98
Kulut yhteensä	-70 699 929,72	-64 397 283,14
Vars. toiminnan kulujäämä	-62 799 534,47	-59 369 057,71
SIJOITUKSET		
Tuotot		
Osinko- ja osuuskorkotuotot	12 097,00	12 000,00
Korkotuotot pitkäaik. sij.	7 010 449,95	7 219 076,17
Vuokratuotot	6 007 250,92	5 829 053,26
Muut sijoitustuotot	0,00	606 250,00
	13 029 797,87	13 666 379,43
Kulut		
Yhtiövastikekulut	-2 802 951,15	-2 694 647,98
Muut sijoituskulut	-144 702,70	-19 260,00
Poistot sijoituksista	0,00	-755 700,00
	-2 947 653,85	-3 469 607,98
Sijoitukset yhteensä	10 082 144,02	10 196 771,45
Kulujäämä	-52 717 390,45	-49 172 286,26

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

VARAINHANKINTA

Tuotot		
Jäsenmaksutuotot	63 896 758,20	63 391 625,77
Muut varainhankinnan tuotot	842 343,90	0,00
	64 739 102,10	63 391 625,77
Kulut		
	-842 343,90	0,00
Varainhankinta yhteensä	63 896 758,20	63 391 625,77
Tuottojäämä	11 179 367,75	14 219 339,51

RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT

Korkotuotot rah.omaisuudesta	664 569,46	1 518 685,59
Korkokulut	-2 415,76	-2 806,62
	662 153,70	1 515 878,97
Kokonaistuottojäämä	11 841 521,45	15 735 218,48
POISTOT	-2 305 517,89	-3 467 262,44
TILIKAUDEN TULOS	9 536 003,56	12 267 956,04
Vapaaeht. varausten lisäys	-800 000,00	0,00
Vapaaeht. varausten vähennys	0,00	
		1 700 000,00
Kulttuurirahaston rahastosiirrot	-219 525,30	
		-41,11
Tilikauden ylijäämä	8 516 478,26	13 967 914,93

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

TASE 31.12.1997

1997

1996

VASTAAVAA

**KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄ-
AIKAISET SIOITUKSET**

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet

669 304,74

416 798,28

Muut pitkävaikutteiset menot

231 371,49

233 006,33

900 676,23

649 804,61

Aineelliset hyödykkeet

Rakennukset ja rakennelmat

562 501,02

585 938,56

Koneet ja kalusto

4 386 078,36

4 163 959,78

4 948 579,38

4 749 898,34

Käyttöom.arvopap. ja muut pitkäaik. sij

Käyttöomaisuusosakkeet

12 338 961,74

12 267 627,21

Muut osakkeet ja osuudet

41 052 735,81

39 390 915,81

Lainasaamiset

7 810 116,72

7 920 699,04

Joukkovelkakirja- ym.sioitukset

115 001 465,27

96 140 631,15

176 203 279,54

155 719 873,21

RAHOITUSOMAISUUS

Saamiset

Myyntisaamiset

1 497 238,30

1 151 976,40

Siirtosaamiset

8 021 761,84

7 883 990,67

Jäsenmaksusaamiset

16 000 000,00

16 000 000,00

Muut saamiset

164 386,90

175 242,00

25 683 387,04

25 211 209,07

Rahat ja pankkisaamiset

18 527 721,70

30 016 639,57

VASTAAVAA YHTEENSÄ

226 263 643,89

216 347 424,80

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Pääoma	191 579 100,46	182 611 185,53
Rahastot		
Kulttuurirahasto	1 644 330,23	1 424 804,93
Käyttörahaso	6 089 231,40	1 089 231,40
Ylijäämä	8 516 478,26	13 967 914,93
Oma pääoma yhteensä	207 829 140,35	199 093 136,79

VARAUKSET

Vapaaehtoiset varaukset	1 300 000,00	500 000,00
-------------------------	--------------	------------

VIERAS PÄÄOMA

Pitkäaikainen		
Eläkevastuuvelka	7 121 900,00	7 315 051,00
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot	123 900,00	123 900,00
Ostovelat	1 365 987,55	675 345,10
Siirtovelat	8 522 715,99	8 639 991,91
	10 012 603,54	9 439 237,01
Vieras pääoma yhteensä	17 134 503,54	16 754 288,01

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

226 263 643,89	216 347 424,80
-----------------------	-----------------------

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

1. RAHOITUSLASKELMA

	1997	1996
	(1.000 mk)	(1.000 mk)
Vars. toiminnan kuluja	-62 800	-59 369
Sijoitusten tuotot ja kulut	10 082	10 346
Varainhankinta	63 897	63 392
Rahoitustuotot ja -kulut	662	1 516
Satunnaiset kulut	0	0
Tulorahoitus	11 841	15 885
Lyhytaikaiset saamiset, lisäys/vähennys	-472	-4 290
Korottomat lyhytaik. velat, lisäys	573	58
Toiminnan aih. rahavarojen muutos	11 942	11 653
Investoinnit ja sijoitukset		
Käyttöomaisuushankinnat	-2 775	-3 301
Käyttöomaisuusosakkeiden ostot	-172	0
Sijoitusomaisuusosakkeiden ostot	-1 674	0
Tehdyt muut sijoitukset	-27 825	-53 176
Käyttöomaisuuden myynnit	21	219
Osakkeiden myynnit	112	2 845
Sijoitusten myynnit	8 965	34 609
Lainasaamisten vähennys	110	110
Rahojen muutos ennen lainojen muutosta	-11 296	-7 041
Pitkäaikaisten lainojen vähennys/lisäys	-193	-151
Rahojen ja pankkisaam. vähennys	-11 489	-7192
 Tarkistus:		
Rahat ja pankkisaamiset 31.12.1997/1996	18 528	30 017
Rahat ja pankkisaamiset 1.1.1997/1996	-30 017	-37 209
Rahojen ja pankkisaamisten muutos	-11 489	-7192

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

2. TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

2.1 Valtion avustukset

SAK:n varsinaiseen toimintaan liittyvät valtionavut on esitetty varsinaisen toiminnan tuotoissa.

Valtionavut ovat seuraavat:

	1997	1996
Ammattiyhdistysarkisto	378 346,00	296 788,59
Lähialuevaltionapu	28 958,18	0,00
Luottamusmiestiedustelu	100 000,00	
Pätkätyöprojekti	250 332,49	
Yhteensä	757 636,67	296 788,59

2.2. Muut tuotot

	1997	1996
EU:lta saadut avustukset:		
EMU-projekti	494 300,00	0,00
EU/DG X	31 581,90	0,00
BQF-projekti Phare	26 544,40	0,00
	552 426,30	0,00
 Työsuojelurahasto/työmarkkinaopas	242 917,70	0,00
lahjoitukset Kulttuurirahastoon	231 950,00	0,00
Ay-arkisto/KSR ry/apuraha	5 000,00	0,00
	479 867,70	0,00

2.3. Henkilöstökulut

Maksetut palkat ja palkkiot

	1997	1996
Palkat	25 241 470,78	23 229 702,88
Järjestökuluihin sisältyvät		
ansionmenetyskorvaukset ja palkkiot	151 502,69	423 108,27
Ostettuihin palveluihin sisält. palkkiot	860 045,27	984 280,04
Yhteensä	26 253 018,74	24 637 091,19

Henkilösivukulut

Eläkkeet	647 170,80	756 571,92
Eläkevastuun muutos	-193 151,00	-151 265,00
TEL-eläkevakuutusmaksut	7 696 756,44	6 938 203,50

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

Muut henkilösivukulut	4 045 563,57	3 937 526,96
Yhteensä	12 196 339,81	11 481 037,38

Järjestökuluihin sisältyvät muut henkilösivukulut	6 060,06	16 924,31
Ostettuihin palveluihin sisältyvät muut henkilösivukulut	34 401,81	39 371,19
Yhteensä	40 461,87	56 295,50

Henkilösivukulut yhteensä	12 236 801,68	11 537 332,88
----------------------------------	----------------------	----------------------

Luontaisetujen raha-arvo verotusarvon mukaan yhteensä	828 915,70	815 440,25
--	-------------------	-------------------

2.4 Vuokra- ja vastikekulujen erittely

	1997	1996
Huoneistovuokrakulut	425 015,38	464 913,09
Hoitovastikkeet	1 266 509,30	1 188 100,23
Rahoitusvastikkeet	19 284,64	6 583,60
Leasingvuokrat	53 486,32	55 664,00
Yhteensä	1 764 295,64	1 715 260,92

2.5 Poistot

Käyttöomaisuuden poistoperuste:

Aineettomat oikeudet: 5 vuoden tasapoisto

Muut pitkävaikutteiset menot: 3 vuoden tasapoisto (atk-koulutus)

Rakennukset: 4 % jäännösarvosta

Koneet ja kalusto: 30 % jäännösarvosta

	1997	1996
Aineettomista oikeuksista	228 395,14	150 140,39
Muista pitkävaikutteisista menoista	173 937,34	602 210,38
Rakennuksista ja rakennelmista	23 437,54	24 414,11
Koneista ja kalustosta	1 879 747,87	1 784 554,21
Käyttöomaisuusosakkeista	0,00	905 943,35
Poistot käyttöomaisuudesta yht.	2 305 517,89	3 467 262,44
Sijoitusomaisuuden poistot		
Kiinteistöosakkeista	0,00	755 700,00
Tilikauden poistot yhteensä	2 305 517,89	4 222 962,44

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

3. TASEEN LIITETIEDOT

3.1. Käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen muutokset

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkä- vaik. menot	Rakennuk- set	Koneet ja kalusto
H-meno 1.1.	416 798,28	233 006,33	585 938,56	4 163 959,78
Lisäys	480 901,60	172 302,50	0,00	2 122 466,45
Vähennys	0,00	0,00	0,00	-20 600,00
Tilikauden poistot	-228 395,14	-173 937,34	-23 437,54	-1 879 747,87
H-meno 31.12.	669 304,74	231 371,49	562 501,02	4 386 078,36

3.2. Osakeomistus

Käyttöomaisuusosakkeet ja osuudet

Yhtiön nimi	Lukumäärä	Omistus- osuus %	Nimellis- arvo	Kirjanpito- arvo
Hakaniemen Merikiinteistö	1900	15,7%	1 900 000,00	7 765 864,95
Piiritoimistot				3 587 368,76
Muut käyttöom. osakkeet				784 998,63
Puhelinosakkeet				200 729,40
Yhteensä				12 338 961,74

Muut osakkeet ja osuudet (pitkäaikaiset sijoitukset):

Yhtiön nimi	Lukumäärä	Omistus- osuus %	Nimellis- arvo	Kirjanpito- arvo
Hakaniemen Merikiinteistö Oy	4 341	35,8 %	4 341 000,00	10 954 184,52
Koy Pajalantie 19 Järvenpää	20 320	100,0%	20 320 000,00	15 920 000,00
Koy Itäkeskuksen Maamerkki	936	27,7 %	4 680,00	7 460 000,00
Koy Sarviniityn- katu 4, Kerava	2 000	100,0%	4 000 000,00	3 000 000,00
Koy Laurinkatu 41, Lohja	1 794	69,0 %	4 680,00	1 000 000,00
Muut osakkeet yhteensä				2 718 551,29
Yhteensä				41 052 735,81

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

3.3. Rakennuksen verotusarvo

	1997	1996
Sakinmaja	283 576,00	288 225,00

3.4. Pitkäaikaiset lainasaamiset

SAK:n koulutussäätiö	4 785 367,10	4 885 367,10
Muut	3 024 749,62	3 035 331,94
Yhteensä	7 810 116,72	7 920 699,04
V. 1998 erääntyvät	-110 000,00	-110 000,00
V. 1999 tai myöhemmin eräänt. osuus	7 700 116,72	7 810 699,04

3.5. Oman pääoman muutokset

Pääoma 1.1.1997	182 611 185,53	179 350 484,13
Tilikauden 1996 ylijäämästä	8 967 914,93	3 260 701,40
Pääoma 31.12.1997	191 579 100,46	182 611 185,53

Rahastot		
Kulttuurirahasto 1 1 1997	1 424 804,93	1 424 763,82
Lisäys	325 025,30	105 541,11
Vähennys	-105 500,00	-105 500,00
Yhteensä	1 644 330,23	1 424 804,93

Käyttörahassto 1.1.1997	1 089 231,40	
Lisäys tilikauden 1996 ylijäämästä	5 000 000,00	6 089 231,40
Vähennys	0,00	-5 000 000,00
Yhteensä	6 089 231,40	1 089 231,40

Rahastot yhteensä	7 733 561,63	2 514 036,33
--------------------------	---------------------	---------------------

Tilikauden ylijäämä	8 516 478,26	13 966 358,93
Oma pääoma yhteensä	207 829 140,35	199 091 580,79

3.6. Vapaaehtoisten varausten muutokset

Edustajakokousvaraus 1.1.	0,00	2 200 000,00
Lisäys	800 000,00	
Vähennys	0,00	-2 200 000,00
Edustajakokousvaraus 31.12.	800 000,00	0,00

Varaus tiedotus- ja järjestötyöprojektiin	500 000,00	
Lisäys	500 000,00	500 000,00
Vähennys	-500 000,00	
Varaus tiedotus- ja järjestötyöprojektiin 31.12.	500 000,00	500 000,00

Vapaaehtoiset varaukset yhteensä	1 300 000,00	500 000,00
---	---------------------	-------------------

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

3.7. Pitkäaikainen vieras pääoma

	1997	1996
Eläkevastuuvelka 1.1.	7 315 051,00	7 466 316,00
Muutos	-193 151,00	-151 265,00
Eläkevastuuvelka 31.12.	7 121 900,00	7 315 051,00

3.8. Vastuusitoumukset

	1997	1996
Muiden puolesta Takaukset	2 250 000,00	2 250 000,00

3.9. Muut vastuut

v. 1998 erääntyvät leasing-maksut	51 423,56	48 146,00
Myöhemmin erääntyvät leasing-maksut	22 782,68	14 800,00

LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA

Tuloslaskelma

Tase

Tase-erittely

Pääkirja

Päiväkirja

Osto- ja myynti reskontra

1997

Jan. / Wärm
Pellea Gruener
Tunnebi Fann 8h
Ferdich 11h
no 11h
Maj. den Remahl
Lama Roki
Tute Lyronen
Jorma dilttemmiki
Santi Kov
Tunla Puok
L. 44

[illegible]

Tilintarkastusrengas Oy

Tapio Luoma, HTM

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

TILINTARKASTUSKERTOMUS

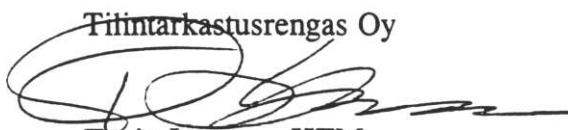
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n valtuustolle

Olemme tarkastaneet **Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry:n** kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tilivuodelta 1997. Hallituksen ja talouspäällikön allekirjoittama tilinpäätös sisältää tuloslaskelman, taseen ja liitetiedot. Suorittamamme tarkastuksen perusteella annamme lausunnon tilinpäätöksestä ja hallinnosta.

Tilintarkastus on suoritettu hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa on tällöin tarkastettu riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä tai puutteita. Hallinnon tarkastuksessa on selvitetty hallituksen jäsenten ja muiden tilivelvollisten toiminnan lainmukaisuutta yhdistyslain säännösten perusteella.

Lausuntona esitämme, että tilinpäätös on laadittu kirjanpitolain sekä tilinpäätöksen laatimista koskevien muiden säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa kirjanpitolaissa tarkoitetulla tavalla oikeat ja riittävät tiedot keskusjärjestön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. Tilinpäätös voidaan vahvistaa sekä vastuuvapaus myöntää hallituksen jäsenille ja muille tilivelvollisille tarkastamaltamme tilivuodelta. Hallituksen esitys tuloksen käsittelystä on yhdistyslain mukainen.

Helsingissä maaliskuun 20. päivänä 1998

Tilintarkastusrengas Oy

Tapio Luoma, HTM

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

TOIMISTO- JA SISÄISET PALVELUT

Toimisto- ja muiden sisäisten palvelujen toimivuutta ja teknistä toimintakykyä tehostettiin. Uuden toimistojärjestelmän käyttöönotto ja sen mukanaan tuomat työtapojen muutokset koskivat jokaista työntekijää. Keskitetyt ja tarkoituksenmukaisesti mitoitettut palvelut olivat olennainen osa toimiston töiden sujuvuutta. Palvelukyvyn ja erityisesti palveluneuvonnan merkitys koko henkilökunnan työvälineenä korostui.

Koko toimiston palvelujen hoitamista helpotti olennaisesti työvoiman lisäys postitus-, rekisteri- ja vahtimestaripalveluissa. Osoiterekisterin ylläpito täsmentyi ja oli aikaisempaa enemmän hyödynnettävissä. Kokoustilavarausten osalta siirryttiin kunkin omalta työasemalta tehtävään varausjärjestelmään.

Lehtikatsaus koottiin päivittäin. Työelämän eri aiheisiin keskittyneitä erikoiskoosteita toimitettiin kuukausittain; esillä olivat erityisesti työelämän muutokset, tietoyhteiskunta ja Emu.

Normaalien vuosikorjaustöiden lisäksi vesivahingon aiheuttamat korjaustyöt tuottivat tavanomaista mittavammat kalusto- ja muut järjestelyt. Keskustoimiston työhuoneiden täytyttyä selviteltiin tilavaihtoehtoja kiinteistössä. Työhuoneiden tarve on lisääntynyt mm. eri projektien vuoksi. Varastotiloja järjesteltiin nykytarvetta vastaaviksi.

Hakaniemen Merikiinteistössä toteutettiin lukitusmuutoksia ja kunnostettiin rakenteita. Väestönsuojelutoimia tehostettiin. Poistumistiet merkittiin ja ohjeita eri tilanteiden varalta annettiin kiinteistössä työskenteleville. Toimistokerroksien jäähdytysvaihtoehtoja käynnistettiin selvitystyö.

Kiinteistön sisäpihan, aula- ja edustatilojen uudistamista ja elävöittämistä suunniteltiin. Hankkeen toiminnallisen ja visuaalisen suunnittelun teemana on suomalainen työ eri muodoissaan. SAK:n liitoille tuottamista palveluista valmistui selvitys, jota hyödynnetään edelleen suunnittelu- ja strategiatyössä. SAK on solminut konsernisopimuksia mm. matka-, majoitus-, tele- ja öljyalaa kos-

kien. Näiden sopimusten sisällön toteutumisesta seurattiin.

Tietohallinto

Vuonna 1997 aloitettu Toimistotiimin käyttöönotto ja käyttäjäkoulutus jatkui alkuvuoden. Samalla viimeisetkin päätekäyttäjät siirtyivät käyttämään mikro-työasemia. Kaikki mikrot liitettiin SAKnet-verkkoon ja kaikilla oli käytettävissä internet-palvelut Telen iNET-palveluverkon kautta.

SAK:n toimistotyön apurekisterit postitusrekisteri ja ansiomerkkirekisteri uusittiin. SAK:n tietopalvelun Trip-tekstitietokantoihin hankittiin Internet-gateway-ohjelma, joka mahdollistaa tietokantojen käytön SAKnet-verkossa internet-selaimella. Tietokonehuoneen 10 vuotta vanha ilmastointilaitteisto uusittiin kesällä tapahtuneen ilmastointilaitteen vesiputken rikkoutumisesta johtuneen vesivahingon seurauksena

Liittoyhteistyö keskittyi SAKnet-verkon palvelujen kattamiseen. SAK:n etäkäyttö uusittiin vanhasta modeemi-päätekäytöstä tcp/ip-modeemi-yhteyksillä toimivaksi. Vastaavanlaisen etäkäytön aloittivat Metalliliitto, Liikealan ammattiliitto, Ilmailualan Unioni, Tulliliitto ja Merivartioliitto.

Monien liittolehtien sivujen toimitus painotaloon tapahtui SAKnet-verkon kautta kuten SAK:n lehdillä. Liittojen jäsentilastotiedot 1987-1996 siirrettiin Oracle-tietokantaan. Vuoden 1996 tilastointiin tuli mukaan 17 liittoa. Työpaikkarekisterin siirtoon vuoden 1996 lopun tilanteesta STM:stä SAK:lle ei saatu lupaa. Lupaa pyydettiin kuitenkin uudestaan vuoden 1998 alun tilanteesta.

SAKnet-verkossa oli vuoden lopussa 40 lähiverkkoliittymää ja 25 yhden työaseman liittymää. Käyttäjää oli yhteensä n. 1 400, joista 1 350 kiinteissä liittymissä ja n. 50 etäkäyttäjää modeemiyhteyksillä.

SAKnet-verkon tietoturvasuunnitelman laadintaa varten perustettiin työryhmä, joka jatkaa työtään. SAKnet-verkon internet-sisältöä kehittämään perustettiin myös työryhmä, jonka työ jatkuu.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

HENKILÖSTÖ

Vuoden lopussa SAK:n palveluksessa oli 137 henkilöä, joista työvapaalla 4. Lisäksi osa-aikaisessa työsuhteessa oli kaksi piiri-toimistojen siivoojaa. Eläkkeellä oli 28 ja perhe-eläkettä sai 8 henkilöä.

Kokonaistoimintojen johto

Puheenjohtaja Lauri Ihalainen
Puheenjohtajan sihteeri Marianne Uuskoski
Hallituksen varapuheenjohtaja Pekka Ahmavaara

Johtajan sihteeri Arja Lindstedt
Kehittämispäällikkö Marjaana Valkonen
Hallinnon sihteeri Auli Alander
Kehittämiskonsultti Mauri Lunden
Virkailija Erja Aaltonen

Yhteiskuntapoliittinen osasto

Osastopäällikkö Petti Parmanne
Osastos sihteeri Kaija Pitkonen
Vs. osastos sihteeri Ulla Honkanen
Apulaisosastopäällikkö Raimo Kärkkäinen
Ekonomisti Peter J Boldt
Työvoima- ja koulutuspoliittinen sihteeri Jari-Pekka Jyrkänne
Sosiaalipoliittinen sihteeri Kaija Kallinen
Tilastos sihteeri Terttu Laitala
Ekonomisti Erkki Laukkanen
Sosiaalipoliittinen sihteeri Aarne Lehkonen
Ekonomisti Ismo Luimula
Lakimies Janne Metsämäki
Sosiaalipoliittinen sihteeri Sinikka Näätsaari
Ekonomisti Helena Pentti
Suunnittelija Matti Viitanen
Sihteeri Leena Isokääntä
Sihteeri Tuula Kourunen
Vs. sihteeri Riina Nyberg
Sihteeri Jaana Seppänen

Työympäristöosast

Osastopäällikkö Kirsti Palanko-Laaka
Apulaisosastopäällikkö Matti Kopperi
Osastos sihteeri Kirsi Sainio
Tutkimusihteeri Jyrki Helin
Lakimies Timo Koskinen
Lakimies Katja Lehto
Teknologiasihteeri Antti Mattila
Tasa-arvos sihteeri Riitta Partinen

Työympäristösihteeri Raili Perimäki-Dietrich
Lakimies Jorma Rusanen
Lakimies Arjo Suonperä
Lakimies Olavi Sulkunen
Vs. lakimies Markus Sädevirta
Yhteistoimintasihteeri Pentti Vainio
Virkailija Eva Fager
Sihteeri Merike Ottosson
Virkailija Kaisa Sember
Sihteeri Tuula Suojanen

Kansainvälinen osasto

Johtaja Tuulikki Kannisto
Apulaisosastopäällikkö Turo Bergman
Osastos sihteeri Eeva Juntunen
Informaatikko Helena Hämäläinen
Tiedottaja Hilka Jukarainen
Eurooppasihteeri Markku Jääskeläinen
Virkailija Tarja Kaukovaara
Sihteeri Ritva Laitinen
Sihteeri Eveliina Latvatalo

Brysselin toimisto

Johtaja Heikki Pohja
Toimistos sihteeri Aila Seppälä

Jäsenpalveluosasto

Osastopäällikkö Eero Heinäluoma
Osastos sihteeri Anitta Leikos

Viestintä

Tiedottaja Sari Aalto-Matturi
Tiedottaja Kirsti Kekkonen-Montonen
Tiedottaja Matti Lumijärvi
Sihteeri Orvokki Virtanen

Järjestöasiat

Järjestöpäällikkö Pekka Sarkkinen
Järjestösihteeri Heikki Kettunen
Ruotsinkielinen sihteeri Christer Björkstrand
Nuorisosihteeri Janne Puumi
Toimitsija Timo Roppola
Oppisopimusharjoittelija Petri Mustakallio
Sihteeri Heli Härkönen
Virkailija Riitta Kulmala
Virkailija Oili Martimo-Andersson

Koulutus ja tutkimus

Suunnittelija Marja Erkkilä

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

Projektisihteeri Sirpa Ilola
Koulutussuunnittelija Aulikki Liukko
Koulutussihteeri Eine Mikkonen
Koulutussuunnittelija Reijo Päivärinta
Koulutussuunnittelija Hannu Rosengren
Sihteeri Pirjo Vainio
Sihteeri Auli Viikki

Piirit

SAK:n Ahvenanmaan piiritoimisto

Piirisihteeri Kurt Gustafsson

SAK:n Hämeen piiritoimisto

Piirisihteeri Teuvo Pernu

Toimistonhoitaja Kirsti Bister

Siivooja Liisa Kuisma

SAK:n Keski-Suomen piiritoimisto

Piirisihteeri Raimo Salpakoski

Toimistonhoitaja Irma Leinonen

SAK:n Kuopion piiritoimisto

Piirisihteeri Raimo Laulainen

Toimistonhoitaja Helga Vanttinen

Siivooja Heidi Matilainen

Vs. siivooja Inga Pirskanen

SAK:n Kymen piiritoimisto

Piirisihteeri Pentti Immonen

Toimistonhoitaja Leila Oderma

SAK:n Lapin piiritoimisto

Piirisihteeri Matti Huttunen

Toimistonhoitaja Maisa Kaasinen

Siivooja Onerva Marski

SAK:n Mikkelin piiritoimisto

Piirisihteeri Paula Kivivuori-Meri

Toimistonhoitaja Helvi Teppo

SAK:n Oulun piiritoimisto

Piirisihteeri Seppo Partinen

Toimistonhoitaja Sisko Kanninen

Siivooja-toimistovahtimestari Ritva Kantola

Puhelinvaihteenhoitaja Riitta-Liisa Ojuva

SAK:n Turun ja Porin seudun piiritoimisto

Piirisihteeri Seppo Ansamaa

Toimistonhoitaja Raija Raittio

SAK:n Vaasan piiritoimisto

Piirisihteeri Erkki Varpula

Toimistonhoitaja Tarja Lyttinen

Palkkatyöläinen

Päätoimittaja Eero Kosonen

Toimitussihteeri Aino Pietarinen

Toimittaja Birgitta Suorsa

Löntagaren

Chefredaktör Hans Jern

Redaktionssekreterare Astrid Nikula

Virkailija Marja-Leena Hakkarainen-

Kaitajärvi

Sihteeri Marjut Vainio

Talous- ja sisäisten palvelujen osasto

Osastopäällikkö Mikko Paiho

Osastos sihteeri Irma Tornberg

Apulaisosastopäällikkö Anneli Roine

Tietohallintopäällikkö Maija Karimaa

Atk-erikoissuunnittelija Tarja Majamäki

Atk-suunnittelija Toivo Pudas

Autonkuljettaja Esko Peura

Henkilöstösihteeri Ritva Virolainen

Kassanhoitaja Paula Asikainen

Tekstinkäsittelijä Leila Hartonen

Vahtimestari Pentti Honko

Vastaava Virkailija Leena Hännikäinen

Sihteeri Marja-Leena Kanerva

Virkailija Irmeli Kivivuori

Virkailija Tiina Laitinen

Henkilöstövirikailija Vuokko Lähteenmäki

Pääkirjanpitäjä Raija Mankinen

Palveluneuvoja Sari Mäkelä

Virkailija Tiina Näslind-Viljamaa

Vahtimestari Jouko Räsänen

Projektisihteeri Anja Savolainen

Emäntä Arja Valkama

Atk-yhteyshenkilö Ulla Vettenranta

Siivooja Anne Jouhilahti

Siivooja Marjatta Piirainen

Siivooja Kaija Viinikka

Siivooja Anja Värtinen

Ammattiyhdistysarkisto

Arkistonhoitaja Pekka Kalliokoski

Arkistovirkailija Nina Kanter

**SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997**

HALLINTOELIMET

VALTUUSTON JÄSENET

Valtuuston puheenjohtajat

Riskilä Jouni	KTV
Karjalainen-Huusko Ritva	Liikeala
Vimpari Leena	Teva

Auto- ja konekaupan toimihenkilöliitto ry

Kaikkonen Sirkka-Liisa	Törmälehto Aimo
	Helenius Antti

Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT r.y.

Bruce Esa	Turunen Kari
	Inkala Lauri
Jokikokko Esko	Takkinen Venho
	Ylihukka Kauko
Pitkälä Esa	Marjamaa Raimo
	Saarela Pertti
Rönni Tero	Ruotsalainen Pentti
	Vierto Paavo
Tomperi Veijo	Kilpeläinen Antero
	Koskinen Juhani

Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto HRHL r.y.

Kontula Anita	Lehvonen Tuula
	Roos Merja
Miikkulainen Osmo	Miettinen Lauri
	Pyötsiä Susanna
Mäkeläinen Tarja	Nuutinen Siiri
	Voittonen Timo
Poikela Hilka	Heino Eino-Pekka
	Nurmela Marjatta
Tähtinen Birgit	Oksanen Markku
	Toiviainen Ritva
Karjalainen Valpu	Rask Liisa
	Palomäki Pirkko-Liisa

Ilmailualan Unioni ry

Päivänen Osmo	Grundström Juha
	Winter Kari

Kemianliitto r.y.

Jäppinen Kari	Kleemola Pasi
	Vallin Harri
Olin Inkeri	Kangasoja Marja-Liisa
	Laakso Leila
Elovaara Orvokki	Hyyti Kristiina

Korhonen Tauno	Kuossari Auli
	Aalto Ilmo
	Rikkonen Markku

Kiinteistötyöntekijäin Liitto r.y.

Helin Pirjo 22.11.1997 asti

Räty Veikko	
22.11.1997 alkaen	Salovaara Seija
Ristilä Ritva	Leppäkangas Sisko
	Katila Olavi

Kunta-alan ammattiliitto ry

Elovaara Jorma	Paju Pirkko
	Vyyryläinen Marja
Harjula Mauri	Hirvikallio Martta
	Järvinen Juha
Heikkinen Asta	Väisänen Juhani
	Mulari Raija
Höök Jorma	Naukkarinen Teuvo
	Lehtonen Juhani
Jakonen Raimo	Toikkanen Taina
	Solatie Aino
Järvinen Klaus	Seppänen Merja
	Ruoholahti Pauli
Keskinen Kalevi	Liikamaa Reijo
	Varonen Leena
Leppälä Anna-Kaarina	Mikkonen Matti
	Ruohonen Tuula
Myllymäki Mauri	Seuna Sari
	Törmänen Jouko
Pihlapuro Pentti	Lepistö Pekka
	Saramäki Terttu
Salmivuori Maija	Puhilas Airi
	Latva-Korpela Keijo
Suonpää Irma	Siitonen Harri
	Mäkinen Irmeli
Strand Tero	Jaatinen Juha
	Puska Timo
Tiihonen Tapio	Korkalainen Seija
	Kuikka Kari
Vimperi Seija	Karjalainen Lea
	Hintsala Tuula
Väänänen Saara	Oinonen Pauli
	Homanen Anja
Asara-Laaksonen Teija	Sundell Risto
	Hietajärvi Liisa
Kasari Jorma	Kokko Leeni
	Vierikko Ritva
Korhonen Kyllikki	Bilund Juha
	Mättänen Juhani
Laaksonen Kalevi	Hukka Hannu
	Tervakangas Heikki

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

Lavikainen Juhani	Forsström Jörgen		Vilen Terttu
Pussinen Eeva	Rintala Vuokko	Sundman Tage	Vilkman Kari
	Mähönen Markku		Koskela Kauno
Vuohiniemi Jouko	Leinonen Aapeli	Wallenius Kari	Salonen Ari
	Saine Tuire		Jokinen Heikki
	Vainio Marko	Anttila Urpo	Laurila M-L
Liikealan ammattiliitto ry			Korte Arja
Arponen Irja	Nieminen Eija	Alahäivälä Jouko	Nokela Teuvo
	Mäkelä Tarmo		Jaako Juhani
Hakanen Eila	Ahonen Marjatta	Falin Marja-Liisa	Kramsu Jari
	Sumusalo Leila		Myllykoski Jari
Hirvonen Eila	Aaltonen Margit	Kainu Mauri	Muhonen Jorma
	Koskenmäki Matti		Lehtinen Erkki
Kilpeläinen Eeva-Liisa	Jauhiainen Juha	Paananen Pentti	Mäenpää Kai
	Utriainen Irma		Leppänen Leila
Kolehmainen Jukka	Helo Ellen	Peni Raili	Sundström Kirsti
	Isokallio Pentti		Hyttinen Urpo
Lehto Risto	Kavanen Anita	Tikkanen Veikko	Pyhäjärvi Risto
	Turunen Leila		Pinola Urho
Leppänen Eija	Laine Lea	Paperiliitto r.y.	
	Pohjalainen Marja	Kokkonen Pekka	Miettinen Kari
Lihavainen Raija	Aro Jorma		Susi Pertti
	Poutiainen Pekka	Lammi Anna-Liisa	Lipsanen Sirkka
Oinonen Anita 22.11. asti			Välimäki Auli
Elomaa Marja 22.11. alkaen	Käkönen Riitta	Tyni Seppo	Pekkanen Markku
	Kiuru Eija		Ahonen Jouko
Pöyhönen Kari	Leppänen Tuomo	Ahtola Pertti	Byman Timo
	Lehtinen Helena		Tolonen Hannu
Suckman Anja	Lammi Raija	Ukkonen Pekka	Heikinmatti Markku
	Lattu Markku		Kärkkäinen Pekka
Valkeinen Markku	Danska Liisa	Postiliitto r.y.	
	Sandvik Kaija	Heikkinen Timo	Niemi Jarmo
Vikman Michael	Mäenpää Seppo		Heinonen Veikko
	Puirava Kaija	Lempinen Kari	Romo Pentti
Örling Risto	Saunavaara Sari	Luostarinen Tanja	Lappalainen Vesa
			Jukkola Oili
Metallityöväen Liitto r.y.			Hevosmaa Maija
Korpi Juho	Harsunen Raimo	Puu-ja erityisalojen liitto r.y.	
	Tuikkanen Markku	Helvasto Anja	Puottula Kaija
Kirveskari Liisa	Hietala Leevi		Puranen Reijo
	Ollakka Terttu	Järvinen Raimo	Vapalahti Keijo
Kontuvirta Jouko	Räsänen Jaakko		Nordman Harald
	Aallosvirta Vesa	Kosonen Esko	Palokangas Pentti
Kämä Jukka	Ruotsalainen Erkki		Kurki Tarja
	Grön Pentti	Lehtinen Reijo	Hietanen Pekka
Peltonen Veijo	Nieminen Mauri		Rantanen Olavi
	Raittila Reino	Korva Markku	Kangas Matti
Rostedt Kaarina	Santaharju Ahti		Mattila Seppo
	Kanko Anja	Pekonmäki Reijo	Seppänen Martti
Stam Arno	Korkeakoski Lauri		Kurko Anja

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Rakennusliitto r.y

Alho Ahti	Laine Seppo
	Kekarainen Erik
Kalenius Tapani	Markkula Tauno
	Holopainen Ilpo
Korhonen Matti 22.11.1997 asti	
Sirviö Eero 22.11.1997 alkaen	Kyllönen Matti
	Nätkinniemi Olavi
Marttila Markku	Virtanen Reijo
	Kallio Timo
Oinas Erkki	Ojala Ismo
	Viitanen Jarkko
Riuttala Erkki	Vähä-Herttua Keijo
	Laatikainen Arto
Räsänen Pertti	Leinonen Martti
	Kurki Rauno
Kormu Jouni	22.11.1997 asti
	Seppä Jari
Koskinen Seppo	Saukkonen Lauri
	Kirjavainen Keijo

Rautatieläisten Liitto ry.

Raukola Tuomo	Hellsten Jorma
	Matilainen Reino
Tuomi Jaakko	Mäkelä Seppo
	Karakainen Erkki

Suomen Elintarviketyöläisten

Liitto SEL r.y.

Hautaniemi Pirjo	Ahonen Leif
	Laine Aila
Laine Kari	Kantonen Eija
	Zitting Arvo
Launamo Arja	Nieminen Matti
	Hyttinen Anna-Liisa
Kivelä Taisto	Soininen Mauri
	Autio Jouni
Vidgren Pirjo	Lehtonen Juhani
	Vähä-Koivisto Risto

Suomen Merimies-Unioni r.y.

Uimonen Markku 22.11.1997 asti	
Katila Terttu 22.11.1997 alkaen	Raunio Timo

Suomen Muusikkojen Liitto r.y.

Filppu Veijo	Ala-Seppälä Kosti
	Yletyinen Jukka

Suomen Sosialidemokraattinen

Sanomalehtimiesliitto ry

Peltoniemi Seppo	Piskonen Heikki
	Pöllänen Marjatta

Sähköalojen ammattiliitto ry

Kehusmaa Taisto	Korhonen Veijo
	Lahtinen Timo
Lähteenmäki Vesa	Saari Seppo
	Halminen Kari
Nieminen Antti	Littman Juhani
	Kuisma Ilkka
Saari Risto 22.11.1997 asti	
Rimmistö Keijo 22.11.1997 alkaen	Oinas Pentti

Teknisten ja Erikoisammattien Liitto Tekeri ry

Hyppölä Inga	Mäki Terhi
	Tiilikainen Sakari
Jurvanen Olli	Kekki Harri
	Ahlstedt Merja

Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto Teva r.y.

Toivola Vuokko	Inha Marjatta
	Laakso Maritta
Sallinen Vuokko	Vierimaa Tuula
	Kauppinen Meeri
Vähäkoski Anja	Saastamoinen
	Tuula
	Lindell Tuula

Valtion Yhteisjärjestö VTY r.y.

Autonen Raimo	Ontronen Olavi
	Hiltunen Olavi
Maarala Pirjo	Korpela Kari
	Jakunaho Ilpo
Mäkinen Pirjo	Pesonen Aune
	Takala Paula
Syrjänen Jouni	Olkkonen Olli
	Pekka
	Tuomela Jari
Taipalus Tauno	Ripatti Lauri
	Hänninen Martti

Veturimiesten Liitto r.y.

Elonen Risto	Ylikorkala Jorma
	Wallin Harry

Viestintäalan ammattiliitto r.y.

Keronen Esko	Onnelainen Vesa
	Kolehmainen Martti
Päivärinta Merja	Siekinen Paula
	Luumi Lilja
Silfverberg Kristian	Sarjanen Reino
	Turunen Tuula
Korhonen Reijo	Tanaka Helena
	Myllymäki Taisto

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Yleinen Lehtimiesliitto ry

Pekkola Timo

Hurme Hannu

Miikkulainen Merja

Puhe-ja esitysoikeudella

Valtion Yhteisjärjestö VTY ry

Seppelin Seppo

Sihvo Juha

Mattila Veli-Matti

Kaupanalalan Esimiesliitto KEL

Mika Valkonen

Pentti Niemelä

SAK:N HALLITUKSEN JÄSENET 1997

Varsinaiset jäsenet

Ihalainen Lauri, pj

Ahmavaara Pekka vpj

Kannisto Tuulikki

Heino Juhani

Hynönen Pekka

Kallio Jorma

Koski Jarmo

Kovanen Sauli

Lehikoinen Kauko

Lehto-Kannisto Eija

Levo Pentti

Lindfors Erik

Lundh Per-Erik

Lähteenmäki Jarmo

Määränen Heimo

Nelin Per-Erik

Oksa Pirkko

Peltonen Heikki

Vanhala Kalevi

Rannisto Raimo

Rautaporras Pekka

Remahl Maj-Len

Salisma Seppo

Lyly Lauri

Savtschenko Ritva

Vallittu Timo

Väisänen Kalevi

Henkilökohtaiset

varajäsenet

Sorsa Risto

Anttila Juhani

Hellman Veijo

Korhonen Torsti

Koski Hannu

Rautavuori Leena

Liitto

SAK

SAK

SAK

Postiliitto

Rakennusliitto

HRHL

Liikeala

Paperiliitto

AKT

KTV

Viestintäala

Metalliliitto

Metalliliitto

Paperiliitto

Tekeri

SM-U

Teva

Puu- ja erityisalat

22.11.1997 saakka

Puu- ja erityisalat

22.11.1997 alkaen

VTY

KTV

Liikeala

Sähköliitto

22.11.1997 saakka

Sähköliitto

22.11.1997 alkaen

SEL

Kemianliitto

Puu- ja erityisalat

Liitto

Kiinteistöliitto

Postiliitto

ATH

Postiliitto

Rakennusliitto

HRHL

Höylä Mervi

Laitinen Raimo

Ropponen Ulla

Lahtinen Pekka

Gustafsson Bo

Kiuru Kyösti

Pennanen Artturi

Toivonen Veikko

Teräväinen Pekka

Ruukonen Tuula

Lepola Sakari

Jokinen Eila

Ahonen Päivi

Wikholm Hans

Pitkänen Raija

Puura Heli

Haverinen Pekka

Ainasto Lauri

Yleisvarajäsenet

Kesseli Pentti

Kivistö mauri

Immonen Seppo

Metsänen Markku

Vikström Raimo

Vuorenmaa Erkki

Puuska Marja

Kervinen Veijo

Saarinen Viljo

Ahonen Pertti

Mäenpää Irmeli

Norrmen Riitta

Hyytiäinen Ilari

Löhman Jorma

Erkkola Jouko

Kortekangas Kaija

Paananen Tapio

Korhonen Sulo

Liikeala

Paperiliitto

KTV

Viestintäala

Metalliliitto

Metalliliitto

Paperiliitto

Tekeri

SM-U

Teva

Puu- ja erityisalat

VTY

KTV

Sähköliitto

SEL

Kemianliitto

Puu- ja erityisalat

22.11.1997 saakka

Puu- ja erityisalat

22.11.1997 alkaen

Rautatieläisten

Liitto

Rakennusliitto

KTV

SEL

Muusikkoliitto

Metalliliitto

Liikeala

Puu- ja erityisalat

Paperiliitto

VTY

HRHL

AKT

Sähköliitto

Metalliliitto

SSSL

Liikeala

Kemianliitto

Kemianliitto

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Saikkonen Kaarina	VTY
Sandelin Kyösti	HRHL
Keränen Toivo	Teva
Koivunen Juhani	AKT
Hemberg Kari	Viestintäala
Rosten Tauno	Kiinteistöliitto
Ahonen Risto	Tekeri

TILINTARKASTAJAT

SAK:n 15. edustajakokouksen valitsemana SAK:n tilintarkastajana on toiminut Tilintarkastusrengas. Päävastuullisena SAK:n tilintarkastajana toimi revisioneuvos Tapio Luoma, HTM

JOHTORYHMÄ

SAK:n hallituksen asettama johtoryhmä kokoontui yhteensä 32 kertaa. SAK:n sääntöjen mukaisesti johtoryhmä valmisti asioita SAK:n hallituksen kokoukselle ja käsittelee SAK:n sisäiseen toimintaan mm. henkilöstöön liittyviä asioita.

Johtoryhmän jäseninä toimivat: puheenjohtaja Lauri Ihalainen, hallituksen varapuheenjohtaja Pekka Ahmavaara, johtaja Tuulikki Kannisto ja osastopäälliköt: Mikko Paiho, Kirsti Palanko-Laaka, Pertti Parmanneja Eero Heinäluoma. Johtoryhmän työskentelyyn osallistuivat henkilöstön edustajina luottamusmiehet Christer Björkstrand ja Oili Martimo Andersson.

Työvaliokunta

Hallituksen välittömänä apuelimenä toimiva työvaliokunta kokoontui 13 kertaa valmistelevaan edunvalvonta- ja toimintapoliittisia asioita.

Varsinaiset jäsenet

Lauri Ihalainen
Pekka Ahmavaara
Eija Lehto-Kannisto
Per-Erik Lundh
Maj-Len Remahl
Pekka Hynönen
Raimo Rannisto
Heikki Peltonen
18.8. saakka

Liitto

SAK pj
SAK vpj
KTV
Metalliliitto
Liikeala
Rakennusliitto
VTY
Puu- ja erityisalat

Kalevi Vanhala	Puu- ja erityisalat
18.8. alkaen	
Jarmo Lähteenmäki	Paperiliitto
Kauko Lehtikainen	AKT
Ritva Savtschenko	SEL

Varajäsenet

Tuulikki Kannisto	SAK
Pekka Rautaportas	KTV
Jouni Riskilä	KTV
Seppo Salisma	Sähkö
Jorma Kallio	HRHL
Erik Lindfors	Metalli
Pertti Ahonen	VTY
Pentti Levo	Viestintäala
Timo Vallittu	Kemia
Juhani Heino	Posti
Jarmo Koski	Liikeala

Muut valiokunnat

Viestintävaliokunta
Järjestövaliokunta
Nuorisovaliokunta
Ruotsinkielinen sihteeristö
Koulutusvaliokunta
Työelämän kehittämisen valiokunta
Oikeudellinen valiokunta
Tasa-arvovaliokunta
Eurooppavalioikunta
Sosiaalivaliokunta
Talousvaliokunta
Henkilöstövaliokunta
Ammattiyhdistysarkiston johtokunta

Toimialaneuvottelukunnat

SAK:n valtion neuvottelukunta
Kuljetusalan toimialaneuvottelukunta
Kunta-alan neuvottelukunta
Palvelualojen neuvottelukunta
Teollisuusalojen neuvottelukunta

Yt-n euvo ttelukun ta

Yt-neuvottelukuntaan kuuluivat vuonna 1997 työnantajan (3) edustajina Lauri Ihalainen (Pekka Ahmavaara), Kirsti Palanko-Laaka (Tuulikki Kannisto) ja Mikko Paiho (Eero Heinäluoma) ja henkilöstön edustajina Christer Björkstrand (Eine Mikkonen), Jorma Rusanen (Ari Myllyviita), Oili Martimo-Andersson (Vuokko Lähteenmäki) ja Nina

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Kanter (Eva Fager). Tuösuojaletuvaltuutetulla oli oikeus osallistua kokouksiin. Neuvottelukunnan puheenjohtajana toimi Lauri Ihalainen ja sihteerinä Ritva Virolainen. Yt-neuvottelukunta kokoontui toimikaudellaan kaksi kertaa.

Työpaikkatoimikunta 1997

SAK:n henkilökunnan valitsemaan 13-jäseniseen työpaikkatoimikuntaan kuuluivat puheenjohtaja Ulla Vettenranta, varapuheenjohtaja Leila Hartonen, sihteeri Heli Härkönen ja taloudenhoitaja Pirjo Vainio, muina jäseninä Jaana Seppänen, Toivo Pudas, Paula Kivivuori-Meri, Tarja Kaukovaara, Riitta Kulmala, Birgitta Suorsa, Jyrki Helin, Jorma Rusanen, Terttu Laitala ja

Tarja Majamäki. Toimikunta valitsi keskuudestaan liikuntasihteeriksi Matti Viitasen, kulttuurishteereiksi Nina Kanterin ja Leena Isokäännän. Solidaarisuussihteerinä jatkoi Terttu Laitala ja työpaikkakirjastonhoitajina Helena Hämäläinen, Toivo Pudas ja Sari Aalto-Matturi. Lisäksi kokouksiin kutsuttiin myös luottamusmiehet, varaluottamusmiehet, työsuojeluvaltuutetut ja yt-neuvottelukunnan jäsenet. Työpaikkatoimikunta järjesti SAK:n henkilökunnalle ja heidän perheenjäsenilleen monipuolista kulttuuri- ja liikunta-toimintaa. Kirjastoon on hankittu noin sata kirjaa, jotka on luetteloitu SAK:n kirjatietokantaan ja kirjauutuudet on kerrottu SAK:n työpaikkatoimikunta-foorumissa. Solidaarisuustoimintana on jatkettu neljän kummilapsen tukemista. Lisäksi valittiin työpaikkatoimikunnalle Kaisa Semberin suunnittelema mittarimatologo.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

**JÄSENLIITTOJEN JÄSENISTÖN JAKAUMA
JA JÄSENTILASTO 31.12.1997**

LIITTO	MIEHIÄ	NAISIA	1997 YHT.	1996 YHT.	MUUTOS HENK.
Auto- ja Konekaupan Toimihenkilöliitto ATH ry	2 804	1 663	4 467	4 802	-335
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry	44 343	3 886	48 229	47 978	251
Hotelli- ja Ravintolahenkilökunnan Liitto HRHL ry	8 397	42 522	50 919	52 504	-1 585
Ilmailualan Unioni IAU ry	2 845	788	3 633	3 466	167
Kaupalan Esimiesliitto ry (vain PAU:n jäsen)	1 976	2 526	4 502	4 425	77
Kemianliitto ry	19 976	14 092	34 068	34 526	-458
Kiinteistötyöntekijäin Liitto ry	4 649	8 421	13 070	13 758	-688
Kunta-alan ammattiliitto KTV ry *)	67 300	160 200	227 500	232 000	-4 500
Liikealan ammattiliitto ry	24 387	10 5494	129 881	132 026	-2 145
Metallityöväen Liitto ry	130 616	34 122	164 738	161 063	3 675
Paperiliitto ry	37 879	12 389	50 268	49 963	305
Postiliitto ry	15 322	10 440	25 762	25 590	172
Puu- ja erityisalojen liitto ry	40 866	11 708	52 574	53 322	-748
Rakennusliitto ry	79 859	3 968	83 827	84 304	-477
Rautatieläisten Liitto ry	15 800	1 793	17 593	17 908	-315
Suomen Elintarviketyöläisten Liitto ry	17 721	25 296	43 017	43 038	-21
Suomen Merimies-Unioni ry	5 589	4 540	10 129	9 521	608
Suomen Muusikkojen Liitto ry	2 491	756	3 247	3 191	56
Suomen Sos.Dem.Sanomalehtimiesliitto SSSL ry	246	80	326	323	3
Sähköalojen ammattiliitto ry	27 463	1 320	28 783	29 029	-246
Teknisten ja Erikoisammattien Liitto ry	5 905	7 431	13 336	13 282	54
Tekstiili- ja Vaatetustyöväen Liitto Teva ry	2 633	17 300	19 933	20 742	-809
Valtion ja erityispalvelujen ammattiliitto VAL ry	2 212	6 220	8 432	5 500	2 932
Valtion yhteisjärjestö VTY ry	17 555	11 964	29 519	35 449	-5 930
Veturimiesten Liitto ry	3 085	0	3 085	3 171	-86
Viestintäalan ammattiliitto ry	13 871	15 553	29 424	29 999	-575
Yleinen Lehtimiesliitto ry	103	59	162	180	-18
KAIKKI YHTEENSÄ	595 893	504 351	1 100 424	1 111 060	-10 636

*) LIITON ARVIO

VTY:ÖÖN KUULUVAT JÄSENET (SISÄLTÄVÄT YLLÄOLEVIIN VTY:N LUKUIHIN)

Kunta-alan ammattiliitto KTV ry	2 000	Rautatieläisten Liitto ry	0
Metallityöväen Liitto ry	600	Tulliliitto ry	1 488
Suomen Merimies-Unioni ry	81	Valtion ja erityispalvelujen	
Merivartioliitto ry	506	ammattiliitto VAL ry	23 013
Postiliitto ry	0	Vankilavirkailijain Liitto ry	1 831
Postiliitto ry	0	Veturimiesten Liitto ry	0

VTY:ÖÖN KUULUVAT JÄSENET YHTEENSÄ 29 519

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

JÄSENYYYDET JA OSAKKUUDET

Yhdistykset

Allianssi ry
Lomaliitto ry
Palkansaajalehdet - Löntagartidningarna
Pale ry
Perhelomat ry
Pohjola-Norden ry
Solaris-Lomat ry
Suomalaisen työn liitto ry
Suomen Ammattiliittojen Lomajärjestö
SAL ry
Suomen Ammattiliittojen Solidaarisuuskeskus SASK ry
Suomen Ammattitaito-Skill Finland ry
Suomen Mielenterveysseura ry
Suomen Pakolaisapu ry
Suomen YK-liitto ry
Tietotekniikan Liitto ry
Taksvärkki ry
Työterveyden Edistämisyhdistys ry
Työväen Keskusmuseoyhdistys ry
Työväen Sivistysliitto ry
Palkansaajien Tutkimuslaitoksen Kannatusyhdistys ry
Työväenperinne ry

Säätiöt

Ammattienedistämislaitoksen Säätiö rs
Asuntosäätiö rs
Kansan Sivistysrahaston Säätiö rs
Kuntoutustoiminnan Tutkimussäätiö rs
SAK:n koulutussäätiö rs

Osakeyhtiöt

Itäkeskuksen Huipputoimistot Oy
Järjestöpalvelut Oy
Suomen Viestintärahoitus Oy
Työväen Akatemian Kannatusosakeyhtiö
VVO-yhtymä Oy

Kiinteistöyhtiöt

Hakaniemen Merikiinteistö Oy
Ki-Oy Itäkeskuksen Maamerkki
Ki-Oy Laurinkatu 41, Lohja
Ki-Oy Pajalantie 19, Järvenpää
Ki-Oy Sarviniitynkatu 4, Kerava
Ki-Oy Otsonkulma
Ki-Oy Tuunaantupa

Osuuskunnat

Osuuskunta Suomen Messut
Osuuskunta Tradeka-yhtymä
Kaunispään Huolto-osuuskunta
Osuusliike Elanto

Kansainväliset ammatilliset järjestöt

Euroopan ammatillinen yhteisjärjestö EAY
Pohjolan ammatillinen yhteisjärjestö PAY
OECD:n ay-liikkeen neuvoa-antava komitea
TUAC
Vapaiden ammattiyhdistysten kansainvälinen liitto VAKL

ANNETUT LAUSUNNOT

Ammattiyhdistysarkisto / Tietopalvelu

Opetusministeriö
Kirjastolakityöryhmän muistio
(12.3.1997)

Jäsenpalveluosasto

Uudenmaan Liitto
Lausunto Uudenmaan Liiton aluekehittämistrategiasta
(9.10.1997)

Palkansaajakeskusjärjestöt

Työministeriö
International Labour Conference, 86th Session 1998; Report VI (1): Child Labour: Targeting the intolerable & questionnaire
(17.3.1997)
Eduskunnan Lakivaliokunta
HE 33/1997 oikeudenkäymiskaaren muutoksenhakua hovioikeuteen ja asian käsittelyä hovioikeudessa koskevien säännösten sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta
(19.5.1997)
Työministeriö
ILO, 86th session 1998. Report IV (1), General conditions to stimulate job creation in small and medium-sized enterprises
(21.10.1997)
Työministeriö
International Labour Conference (ILO), 86th session 1998 report V (1), contract labour
(10.11.1997)
Työministeriö

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

ILO:n 85.Kansainvälisen työkonferenssin hyväksymät yksityisiä työnvälitystoimistoja koskevat yleissopimus ja suositus (9.12.1997)

Työympäristöosasto

Työministeriö

Ehdotus Neuvoston suositukseksi työterveyttä ja työturvallisuutta koskevan lainsäädännön soveltamisesta itsenäisiin ammatinharjoittajiin (24.2.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Euroopan Neuvoston lausuntopyyntö lääkinnällisistä tutkimuksista työhöntullessa ja yksityistä vakuutusta varten (5.3.1997)

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Kuluttajansuojaa sahkomarkkinoilla koskeva sähkömarkkinalain muuttaminen (7.3.1997)

Kauppa- ja teollisuusministeriö

Lausunto luonnoksesta kirjanpitolaiksi sekä laeiksi osakeyhtiöiam 11 ja 12 luvun ja osuuskuntalain muuttamiseksi (27.3.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Tuki- ja liikuntaelinten sairaudet Suomessa - työryhmämuistio 1996 18 (15.4.1997)

Suomen Logistiikkayhdistys ry

Logistiikan ELA-sertifiointi Suomessa (30.4.1997)

Ympäristöministeriö

Suurmyymälätyöryhmän mietintö (14.5.1997)

Työministeriö, Kemian Työsuojeluneuvottelukunta/HTP-jaosto

Työpaikan ilman epäpuhtauksien haitalliseksi tunnettujen pitoisuuksien muutokset (16.5.1997)

Työministeriö

ILO:n vuosiraportti 1997 sopimusten 98,105,111,135,141,144 , 173 (9, 92, 133, 146, 163 ja 164) osalta (I osa) (30.5.1997)

Oikeusministeriö

Rikoslakiprojektin rikosoikeudellista vanhen-
tumista koskevasta ehdotuksesta
(lainvalmisteluosaston julkaisu 1/1997)
(13.6.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Huumausainestrategia 1997 -mietintö (27.6.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK:n lausunto lääkekustannustyöryhmän
muistioon 1997:11
(4.8.1997)

Työministeriö

ILO:n vuosiraportti 1997 sopimusten 81
(täydennys), 120 ja 137 osalta (III osa)
(5.8.1997)

Turun ja Porin työsuojelupiiri

Lausunto viran täyttämisestä työsuojeluhal-
linnosta annetun asetuksen (176/93) 8§:n 3
mom. mukaisesti
(14.8.1997)

Oikeusministeriö

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi työ-
tuomioistuimesta annetun lain muuttamises-
tä
(15.8.1997)

Oikeusministeriö

Valmiuslainsäädännön tarkistamistyöryh-
män mietintö
(26.8.1997)

Oikeusministeriö

Henkilötietotoimikunnan mietintö
(27.8.1997)

Työministeriö

ILO:lle annettava raportti tiettyjen sopimus-
ten uudistamistarpeesta tai ratifiointiestees-
tä
(29.8.1997)

Oikeusministeriö

Ryhmäkannetyöryhmän 1996 mietintö
(23.9.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen kansallisesta ympäristöterveysoh-
jelmasta
(30.9.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö
SAK :n lausunto työsuhteasiain
palvelupuhelimesta
(1.10.1997)

Sosiaali- ja terveysministeriö / Tasa-
arvovaltuutetun toimisto

Pekingistä Suomeen - Suomen hallituksen
tasa-arvo-ohjelma

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

(10.10.1997)
Työministeriö
Au pair -asemassa olevia henkilöitä koskeva eurooppalainen sopimus
(27.10.1997)
Oikeusministeriö
Perustuslaki 2000 -komitean mietintö
(30.10.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Näyttöpäätedirektiivin 90/270/ETY-liitteen muutos
(12.11.1997)
Oikeusministeriö
Lausuntopyyntö hallituksen esitys laeiksi yrityksen saneerauksesta annetun lain muuttamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi
(14.11.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Draft Recommendation No R (...) on Medical Examinations Proceeding Employment or Private Insurance
(14.11.1997)
Oikeusministeriö
Lausuntopyyntö tohtori Heikki Halilan ja hallintoneuvos Lauri Tarastin selvityksestä yhdistystoiminnan mahdollisuuksista tietoverkossa
(17.11.1997)
Hämeen työsuojelupiiri
Hämeen työsuojelupiirin työläistarkastajan viran hakijat
(19.12.1997)
Työministeriö
Raportit ratifioimattomista yleissopimuksista ja suosituksista
(30.12.1997)
Työympäristöosasto / kokonaistoimintojen johto
Työministeriö
Partnership for a new organisation of work
(17.6.1997)
Työympäristöosasto / talous- ja sisäisten palvelujen osasto
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Koneellisten tietovälineiden hyväksikäyttö kirjanpidossa
(5.9.1997)
Kauppa- ja teollisuusministeriö

Koneellisten tietovälineiden hyväksikäyttö kirjanpidossa
(26.9.1997)
Työympäristöosasto / yhteiskuntapoliittinen osasto
Oikeusministeriö
Hallintotuomioistuintoimikunnan mietintö 1997:4
(24.4.1997)
1.8.1997
Työministeriö
Turvallisuutta ja terveyttä metsätyössä koskeva ohjeisto
Oikeusministeriö
Euron käyttöönotto ja yhteisöläinsäädäntö
(1.12.1997)
Yhteiskuntapoliittinen osasto
Kuluttaja-asiamies
Kuluttaja-asiamiehen toiminta 1996 ja painopisteet 1998-1999
(15.1.1997)
16.1.1997
Opetusministeriö
Lausuntopyyntö vihreästä kirjasta: "koulutus - ammattikoulutus - tutkimus, kansainvälisen liikkuvuuden esteet"
Sisäasiainministeriö
Hallittu maahanmuutto ja tehokas kotiuttaminen
(28.2.1997)
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Kilpailulainsäädännön uudistamistyöryhmän mietintö
(21.3.1997)
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Lausuntopyyntö EU:n komission kaupan vihreästä kirjasta
(24.3.1997)
Eduskunta, valtiontilintarkastajat
Valtiontilintarkastajien kertomuksen valmistelu vuodelta 1996
(18.4.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain 25 § 4 momentin kumoamisesta
(22.4.1997)
Pakolais- ja siirtolaisuusasiain neuvottelukunta

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

Maahanmuuttajanaisten asemaa selvittä-
neen työryhmän muistio
(4.6.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Konedirektiivin muuttaminen
(21.5.1997)
Työministeriö
ILO:n vuosiraportti 1997 sopimusten 81 ja
119 (II osa)
(13.6.1997)
Ympäristöministeriö
Ehdotus Suomen Natura 2000-verkostoon
sisällytettäviksi alueiksi
(13.6.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Vammaistyöryhmä '96:n muistio
(14.8.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Sosiaalihuollon erityisosaamisen turvaami-
nen
(21.8.1997)
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Sähkömarkkinoiden vertikaali-
integraatiotyöryhmän mietintö ja ehdotukset
(25.8.1997)
Valtiovarainministeriö
Valtioyhteisöohjauksen keskushallintotyö-
ryhmän väliraportti
(25.8.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Lausunto sosiaalivakuutuksen kriisivalmius-
työryhmän muistiosta
(26.8.1997)
Ulkoasiainministeriö
EN/sosiaalinen peruskirja/Suomen 3. mää-
räaikaisraportti
(5.9.1997)
Kauppa- ja teollisuusministeriö
Valtion erityisrahoituksen uudistaminen
(Valtion erityisrahoituksen kokonaisselvityk-
sen johtoryhmän raportti, KTM:n julkaisuja
9/97
(22.9.1997)
30.9.1997
Verohallitus
Luonnos verohallituksen päätökseksi mat-
kakuluvähennyksen määrästä vuonna 1997
toimitettavassa verotuksessa

Kauppa- ja teollisuusministeriö
EY:n komission tiedonanto "Eurooppalainen
sähköisen kaupankäynnin aloite"
KOM(97) 157
(8.10.1997)
Pohjoismaiden neuvosto; Suomen valtuus-
kunta
Selonteko työllisyystilanteesta ja työllisyys-
politiikasta Pohjoismaissa
(31.10.1997)
Sosiaali- ja terveysministeriö
Alle 10 hengen yrityksen työnantajamaksu-
jen hoitaminen -selvitysmiesraportti
(31.10.1997)
Finlands delegation vid Nordiska Rådet
Redegjörelse om sysselsettingssituasjonen
og sysselsettingspolitikken i Norden
(3.11.1997)
Verohallitus
Ennakonpidätyksessä ja lopullisessa vero-
tuksessa vuonna 1998 sovellettavista luon-
toisetujen raha-arvoista
(19.11.1997)
Opetusministeriö
Elinikäisen oppimisen komitean mietintö.
(25.11.1997)
**Yhteiskuntapoliittinen osasto / työympä-
ristöosasto**
Sosiaali- ja terveysministeriö
Ehdotus vuosia 1998 - 2001 koskevaksi
valtakunnalliseksi suunnitelmaksi sosiaali- ja
terveydenhuollon järjestämisestä
(25.6.1997)
Valtiovarainministeriö
Verotuksen oikeusturvatyöryhmän muistio
(11.8.1997)
Valtiovarainministeriö
13.Euroopan parlamentin ja neuvoston yh-
tiöoikeudellinen direktiivi
yritysosotarjouksista (KOM (95)0655)
(21.10.1997)
Ympäristöministeriö
Biodiversiteettitoimikunnan mietintö.
(24.11.1997)

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS 1997

ALLMÄN ÖVERSIKT

Den 15 april 1997 hade 90 år förflutit sedan FFC grundades. På de många jubileumsevenemangen underströks FFC:s roll som byggare av det finländska samhället och samtidigt diskuterades aktuell intressebevakning och framtida utmaningar.

En stabil ekonomisk tillväxt fortsatte i Finland och sysselsättningssituationen förbättrades. Inkomstuppbygörelsen hösten 1995 tillät en stabil utveckling av den finländska samhällsekonomin. Trots den positiva utvecklingen förblev arbetslösheten stor. Att förbättra sysselsättningen är fortfarande ett huvudmål för FFC:s intressebevakning. Under år 1997 inkom FFC till regeringen med flera förslag om åtgärder för att öka sysselsättningen.

Den omfattande diskussionen om EU:s ekonomiska och monetära union EMU med tillhörande beslutsprocess kulminerade år 1997. Arbetsmarknadsparterna uppnådde i maj ett avtal om ett gemensamt EMU ställningstagande. Där underströks det att grunderna för Finlands arbetsmarknads- och avtalssystem inte behöver ändras på grund av EMU. EMU förutsätter inte att kollektivavtalens allmänt bindande kraft eller avtalens karaktär av minimiskydd upphävs eller att avtalslönerna sänks. Parterna kom också överens om en utredning av de s.k. buffertfonder som FFC har yrkat på. FFC:s hänvändelser till fältet och dess mångsidiga bakgrundsmaterial var ett betydande bidrag till medborgardiskussionen om EMU. Förhandlingar fördes på hösten i tre olika arbetsgrupper om de buffertfonder som FFC hade förutsatt och i november nådde man fram till ett buffertavtal.

FFC:s fullmäktige tog på sitt höstmöte ställning till ett finländskt EMU-medlemskap. I sitt ställningstagande konstaterar fullmäktige bl.a.: "På basis av en helhetsbedömning understöder FFC Finlands deltagande tillsammans med majoriteten av EU-länderna i

tredje skedet av Europas ekonomiska och monetära union från början av år 1999. Att stanna utanför den monetära unionen och skjuta upp beslutsfattandet skulle inte medföra särskilda fördelar för Finland utan innebära högre räntor, instabilitet på penningmarknaden och svagare ekonomisk tillväxt och sysselsättning."

Det gångna året var mycket betydelsefullt i arbetsmarknadspolitiken. Det exceptionellt omfattande tvååriga inkomstavtal som ingicks i december som resultat av förhandlingar i flera faser skapar förutsättningar för en stabil utveckling av den finländska samhällsekonomin och en bättre sysselsättning samt tryggar utvecklingen av lönta-garnas köpkraft. FFC:s mål beträffande en kvalitativ utveckling av arbetslivet betonades mer än tidigare i de inkomstpolitiska förhandlingarna. Arbetsmarknadsorganisationerna uppnådde i själva verket avtal om ett program för utveckling av arbetslivet och fortsatta åtgärder.

Situationen för det ökande antalet arbetstagar med atypiska anställningar stärktes genom flera lagändringar som gäller lön för sjuktid, semester och semesterersättning. Arbetsmarknadsorganisationerna avtalade också om praktiska arrangemang för pensionsförsäkring av kortjobben. Kortare arbetstid för åldrande arbetstagar och sänkt åldersgräns för deltidspension, vilka FFC hade satt upp som mål, stod också i förgrunden.

Medlemsutvecklingen i förbunden var stabil. Under jubileumsåret betonades det att det interna samarbetet inom rörelsen är viktigt för en lyckad intressebevakning. Enligt undersökningar som genomfördes under årets lopp får den FFC-anslutna fackföreningsrörelsen höga vitsord både av medlemmarna och medborgarna i gemen för ansvars-kännande intressebevakning.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS

1997

Utvecklingen av FFC:s områdesverksamhet fortsatte i gott samarbete med förbunden. Detsamma gäller kampanjen i huvuds-tadsregionen för att förbättra situationen för de atypiskt anställda. Att främja facklig anslutning var en viktig prioritering i organi-sationsverksamheten.

I den internationella intressebevakningen låg tonvikten bl.a. på utvidgningen av EU, EMU och utvecklingen av samarbetet med närområdena. Att trygga de fackliga och mänskliga rättigheterna och främja jäms-tälldheten var fortfarande en viktig del av FFC:s internationella verksamhet. Denna omfattar också den kampanj mot barnarbete som har inletts i samarbete med medlems-förbunden och Finlands Fackförbunds Soli-daritetscentral.

Svenska sekretariatet

Svenska sekretariatet uppnådde de mål som var formulerade i verksamhetsplanen. Sekretariatet uppmärksammade FFC:s jubi-leumsår och anordnade ett svenskspråkigt 90-årsseminarium i Tammerfors. Diskussio-nerna inleddes av VVD Tapani Kahri, EU-parlamentarikern Pertti Paasio och docent Guy Ahonen. Seminariet samlade över 60 deltagare från det svenskspråkiga området. På våren anordnades för FFC:s och med-lemsförbundens personal en kurs i svenska med inmot 70 deltagare. Vidare anordna-des den svenskspråkiga kursen "EMU och löntagarna" samt informations- och diskus-sionsmöten i Jakobstad, Borgå och Helsing-fors.

Översättningen av material var effektiv och materialet levererades snabbt till medlems-förbunden och fältet. Också FFC:s nya broschyr och video samt det allmänna avta-let översattes och trycktes. Medlemsunder-sökningen "FFC som de svenskspråkiga medlemmarna ser det" färdigställdes för första gången.

LÖNTAGAREN 1997

Innehållsmässigt dominerades året av FFC:s 90 års jubileum under våren och av höstens avtalsrörelse. Under vårperioden innehöll Löntagaren en temaserie med anknytning till jubileet. I denna granskades utvecklingen på olika områden: förändrin-garna i yrkesstrukturen, arbetarnas bos-tadsförhållanden, det internationella samar-betet, kvinnornas ställning, förtroendemän-nens rättigheter och medlemmarnas fritid-saktiviteter. I anknytning till jubileet intervju-ades statsministern, ärkebiskopen och FFCs ordförande. Avtalsrörelsen bevakades på sedvanligt sätt med presentation av målsättningar och förhandlingsgång spegla-de mot kommentarer från arbetsplatserna. Bland övriga satsningar under året kan speciellt nämnas granskningen av Folkhäl-sans Mjölbolstaaffär och rapporten om Hangö stads ekonomiska situation.

I samband med utvecklandet av organisa-tionens informationsstrategi beslöts det att FFC:s tidningar görs om till månadsmaga-sin. Redaktionerna fick i uppdrag att utarbe-ta nya koncept för tidningarna. Uppdraget var att skapa en tidning som i stället för ar-betslivsinriktade aktualiteter satsar på bak-grundsbelysning av aktuella teman och vär-deinriktad diskussion om frågor i tiden. Samtidigt skulle tidningarna förnyas i gra-fiskt avseende.

Fristående från utvecklingsplanerna fördes under hösten också en diskussion om möjligheterna till samarbete med de fin-landssvenska arbetartidningarna, Arbetar-bladet och Ny Tid. Diskussionerna ledde inte till konkreta resultat.

Samarbetet med de svenska sektionerna inom fackcentralerna FTFC och AKAVA fördes vidare genom bilagan Tvärs som ingick i nr 11 och distribuerades i särtryck till svenska medlemmar i samarbetsorganisa-tionerna.

SAK:N TOIMINTAKERTOMUS
1997

Löntagarens totala volym 1997 var 24 nummer med ett medelsidantal på 18,1 vilket är en minskning med 0,5 jämfört med föregående år. Upplagan ökade något till

21 500 ex. Största beställare är Kommunal med 7 700 ex, följt av Metall med 4 400 ex. Över tusen ex beställer också Kemifacket, Bil- och transport samt Byggnads.